

OB 40-LETNICI SMRTI ŠKOFA GREGORIJA ROŽMANA
Umrl 16. novembra 1959 v Clevelandu, pokopan na frančiškanskem pokopališču v Lemontu, ZDA.

BUENOS AIRES
OKT.-NOV.
LETO 66

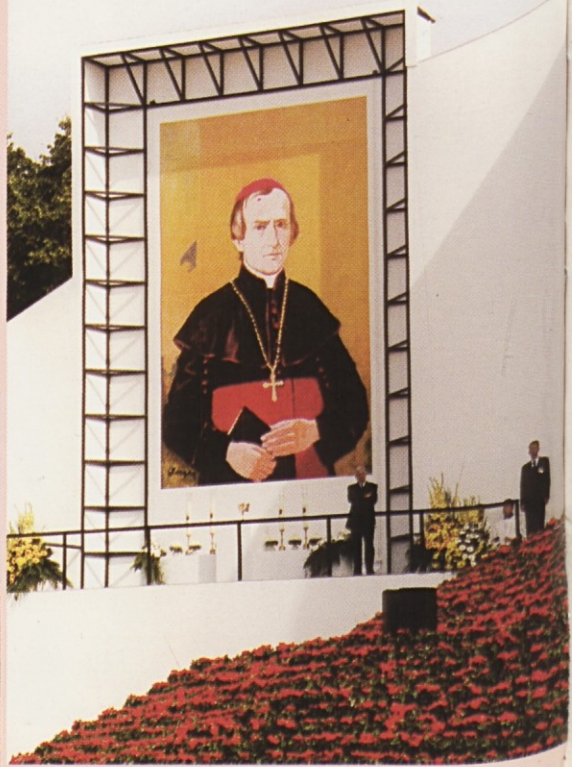
duhovno
življenje

9
+++
1999

MA DO NA

Nedelja, 19. 9. 1999. Obletnica Slomškovega doma in Slovenski dan v Ramos Mejlji, posvečen blaženemu škofu A. M. Slomšku. Bili smo v duhu povezani s slovensko beatifikacije v domovini ob navzočnosti samega svetega očeta. - Foto: Marko Vombergar

Zgoraj: Podoba blaženega Antona Martina Slomška na dan proglasitve k blaženim na velikem odru na Betnavi pri Mariboru. - Foto: Marjan Šušteršič

Levo: Med dopoldansko sv. mašo na 38. obletnici Slomškovega doma v Ramos Mejlji in 44. Slovenskem dnevju, na katerem smo se argentinski Slovenci povezali z Slovenijo v počastitvi škofa Slomška. - Foto: Marko Vombergar

UDARITE PASTIRJA!

MARKO KREMŽAR

„Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali, preganjali in vse hudo o vas lažljivo govorili... Tako so namreč preganjali že preroke, ki so bili pred vami.” (Mt 5,11/12)

Štirideset let je, kar nas je zapustil eden velikih Slovencev tega stoletja, ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Umrli in pokopani so v tujini. Nasilno zdomstvo je eden od načinov trpljenja, s katerim skuša totalitarna država pokazati svojo moč nad osebo. Tako ostaja škof Rožman še po smrti simbol svojega časa. Zanj, ki je bil vnet in zaveden Slovenec ter zvest pastir zaupane mu katoliške črede, še po smrti ni prostora na domačih tleh.

Če je naloga prerokov svariti ljudstvo pred zablodami in kazati rojakom pravo smer na strmi poti, ki naj vodi vsakega od njih k Bogu, potem lahko mirne duše rečemo, da je škof Rožman eden od prerokov, katere je našemu narodu poslal Gospod. Mar ni težka usoda prerokov prav v tem, da zaradi zvestobe Njemu, ki ga je poslal, žanje nerazumevanje in je deležen celo preganjanja med rojaki? Škof, ki se je zavezal Bogu in se popolnoma izročil Njemu v službo, ni našel razumevanja med svojimi in ni bil deležen priznanja v svetu. Zadela ga je preizkušnja samotnih ur in let. To je usoda, ki spominja na svetopisemske može, kateri so spoznavali znamenja časov pa sredi družbenih viharjev stali pokončni in osameli, kot svetilniki nad nevarnimi čermi.

Tisti, ki ga obrekujejo in klevetajo, ne delajo tega, ker bi bili prepričani o kaki njegovi krivdi. Rajnega škofa blatijo, ker je simbol. Pa tudi ko o njem molčijo, delajo to, ker se jim zdi kot simbol pogumnega in jasnega pastirja za meglene čase pokomunistične tranzicije - neprimeren. Res, o rajnem škofu Rožmanu je težko govoriti, ne da bi omenili nedoslednost nekaterih njegovih ovac.

Razumljivo je, da v desetletjih, ko je komunistična partija nadzorovala mišljenje in dejanja večine rojakov, ni bilo varno omenjati škofa Rožmana. Težje je razumeti, da so se komunistične klevete tako globoko vtis-

ŠKOF GREGORIJ ROŽMAN
leta 1948 v Švici
Foto: Dr. Jože Dobovšek

nile v slovensko podzavest, da je celo nekaterim vernikom še vedno nerodno, če jim kdo omeni tega globoko duhovnega pa pogumnega ljubljanskega škofa. Rožmanu radi očitajo, da ni bil politik, da je delal napake, da se ni znašel v težkih razmerah okupacije in revolucije. Zanimivo, da z isto zavzetostjo očitajo nekaterim škofovim sodobnikom, duhovnikom, ki so bili politično aktivni, da se kaj takega za duhovnika ne spodobi. Nasprotno pa se jim zdi politično delovanje z blagoslovom partije, kot ga je dolga leta opravljala kaka cerkvena osebnost, popolnoma sprejemljivo, če ne celo zaslužno.

Kakšne neodpušljive napake naj bi delal med vojno in revolucijo škof Rožman, ni znano. Tako tisti, ki mu jih očitajo, kakor drugi, ki se zanje opravičujejo, se izražajo o njih zelo splošno. Krilatica o škofovih napakah je postala splošno sprejeta. Malo-

kdo se vpraša v čem naj bi te napake bile. Preprosteje se je zanje opravičiti, da bo mir. A to ni prava pot do miru. Mir je sad resnice in pravice.

Priložnostne stike z okupacijskimi oblastmi, katere je moral škof pogosto prositi za svoje verne pa tudi neverne rojake, bi težko imenovali napako. Da je jasno govoril o nemoralnosti zločina in laži, tudi ni bila napaka. Da je svaril pred pogubno nevarnostjo marksistične ideologije in komunističnega sistema, je bilo prej preroka sodba kot napaka. Če bi takrat molčal, bi mu to danes smeli opravičeno očitati. Kdo je takrat v Evropi oznanjal nauk papeških okrožnic, kdo je svaril pred zmoto komunizma in pred nasiljem komunistov s podobno jasnostjo in pogumom, kot škof Rožman? Ker je svojo dolžnost izpolnil, bi človek pričakoval, da mu bo izkazano priznanje vsaj zdaj, ko je zgodovina potrdila pravilnost Cerkvenega in njegovega nauka.

Vendar se zdi, da je laž ob pomoči medijev in državne oblasti bolj udobna od resnice.

To je držalo pred pol stoletja in drži še danes. Ali nismo brali pred kratkim po raznih listih, da je naslednik škofa Rožmana, ljubljanski nadškof dr. Franc Rode v svoji tehtni pridigi na Brezjah „pozival na sveto vojno”? Ob tem mediji niso spraševali bralcev in gledalcev, kaj sodijo o Rodetovih svarilih glede upadanja rodnosti, zaskrbljujoče zasvojenosti in samomorov v našem narodu. Ne, spraševali so, kaj menijo o njegovih pozivih na sveto vojno, katerih sploh ni bilo. Šlo je za sistematično širjenje in utrjevanje laži, prav kakor v časih škofa Rožmana. Kdor nadškofovega govora ni slišal ali bral, in takih je v Sloveniji večina, si je o najvišjem predstavniku katoliške Cerkve na Slovenskem ustvaril sodbo, ki so mu jo ponujali sovražniki krščanstva. Javno mnenje naj bi polagoma sprejelo trditev, da

Ob 40. obletnici smrti škofa Rožmana

LOJZE KUKOVICA

Pred 40. leti je umrl v ZDA ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Pri svojih 76 letih je daleč od domovine, katero je tako ljubil in žrtvoval zanjo svoje življenje, končal tek svojega trudapolnega življenja. Ob koncu 2. svetovne vojne se je umaknil na Koroško, ker je vedel, da bi njegovo nadaljnje bivanje v Ljubljani bilo brez prave koristi za vernike njegove škofije, ker bi mu komunisti nedvomno onemogočili vsako pastirsko delovanje. Kako prav je imel, se je pokazalo že nekaj mesecev pozneje, ko so ga komunisti v sramotnem in nezakonitem procesu nedolžnega obsodili na 18 let prisilnega dela in dolgoletno izgubo državljskih pravic.

V tujini njegovo pastirsko delo za Slovence ni prenehalo. Kot potujoči misijonar predvsem po ZDA je vodil premnogo duhovnih vaj in ljudskih misijonov, istočasno pa zbiral denar za begunsko bogoslovno semenišče v Argentini, najprej v San Luisu in nato v Adroguéju. To je delal ves čas svojega begunskega življenja, dokler mu je zdravje to dopuščalo. Nekajkrat je

obiskal tudi nas Slovence v Argentini, da nam je dajal poguma in nas duhovno bodril v časih, ko smo njegove duhovne pomoči še posebej potrebovali. Potem mu je zdravje začelo odpovedovati in končno ga je Bog leta 1959 poklical k sebi, da mu dá zaslužno plačilo.

Kot da bi slutil težke čase, ki so ga kot ljubljanskega škofa čakali, si je privzel za škofovsko geslo: „Teža križa in plačilo“. In res, težak križ ga je čakal. Vsi, ki smo doživljali tujo okupacijo svoje domovine med drugo svetovno vojno ter komunistično revolucijo, vemo, kako silno težko poslanstvo mu je Bog naložil v času njegovega škofovanja.

Težko je bilo to njegovo poslanstvo, a on ga je opravljal z veliko modrostjo, zlasti pa še z iskreno ljubeznijo do svojega naroda. Po eni strani je storil, kar je bilo v njegovi moči, da bi svojim vernikom lajšal težo tuje okupacije. Neustrašeno je nastopal proti okupatorju, kadar je ta kršil človekove pravice Slovencev na okupiranem ozemlju. Vedno je imel odprto srce za

potrebe vseh, ki so pri njem iskali pomoči. Nikomur je ni nikdar odrekel, in to brez ozira na versko in ideološko pripadnost prosilcev, čeprav seveda še zdaleč ni vedno uspel. Zastavljal je vso svojo škofovsko avtoriteto, ko je šlo za obrambo človekovih pravic vseh Slovencev.

In ko je pri nas slovenska komunistična partija začela državljansko vojno, s katero naj bi prišla na oblast, je bil spet škof Rožman tisti, ki je svojim vernikom in vsem, ki so ga bili voljni poslušati, začel odpirati oči o resnični naravi tako imenovane Osvobodilne fronte. Oznanjal jim je, da je resnica drugačna, ko pa so jo skušali komunisti prikazovati. In resnica je bila, da je komunistična partija pod krinko osvobodilnega boja proti okupatorju v resnici začela državljansko vojno z edinim namenom, da se polasti oblasti nad narodom in izvede boljše vizacijo Slovenije.

Škof Rožman je, gnan edinole od najiskrenejše ljubezni do svojega naroda, odločno zavračal komunistični poskus. Vedel je, in je to tudi z vso jasnostjo in doslednostjo oznanjal, da gre za poskus boljše vizacije naše domovine. Oznanjal je, da bi bilo z zmago Osvobodilne fronte konec vsake politične, verske in kulturne svobode. Kot škof je še posebej prerokoval, kako bi se iz našega ljudstva skušalo z najbolj brezobzirnimi sredstvi iztrgati

je nadškof prenapet, da „seje sovraštvo“, da je „srednjeveški mračnjak“, da izhaja iz „družine, ki se je skupaj z izdajalci slovenskega naroda umaknila na Koroško po koncu druge svetovne vojne.“ Hočejo mu vzeti kredibilnost, ker ne morejo izpodbiti resničnosti njegovih jasnih in pogumnih besed.

Udariti pastirja, politi ga z gnojnico laži in izmišljotin je bilo bistvo protikrščanske taktike od apostolskih časov pa do danes. v tem se svet ni spremenil, kot se ni spremenil praso vražnik Cerkve in oče laži.

Škofa Vovka so polili z bencinom, da bi zgorel. Škofa dr. Rožmana so polili s klevetami, da bi ga onemogočili. Isto poskušajo zdaj z nadškofom dr. Rodetom. Ali ne spominja vse to na pripovedi o ljudstvu, ki zametuje in preganja svoje preroke?

Škof Rožman na mrtvaškem odru v cerkvi sv. Lovrenca v Clevelandu. Umrl je v zgodnjem jutru dne 16. novembra 1959.

vero, kajti po komunistični ideologiji je vera v Boga opij ljudstva, ki jo je zato treba izruvat iz src ljudi.

Naš škof je dobro poznal okrožnico papeža Pija XI. iz leta 1935 „Divini Redemptoris“ o brezbožnem komunizmu. On sam, in ves ostali svet je pa tudi vedel, kako dosledno je bila v Sovjetski zvezi preganjana vera, kako je bilo zaprtih ali celo porušenih stotine in stotine cerkva, kako je bila onemogočena vsaka verska vzgoja. Poučen tako o naravi komunizma, ne bi bil resnično dober pastir svojih vernikov, če jih ne bi začel svariti pred grozečo nevarnostjo komunizma. Ne-prestano je opozarjal, naj vendar ne nasedajo komunistični laži, naj branijo svojo vero in krščansko kulturo ter osnovne človeške svoboščine pred grozečo nevarnostjo komunizma.

Na procesu proti njemu se mu je med drugim očitalo, da je sodeloval z okupatorjem. Težko bi našli Slovence, ki je težje prenašal okupatorja in okupacijo kot prav škof Rožman. Toda kaj je bilo tedaj možno storiti proti okupatorju? Oborožen odpor v času, ko so bili Nemci na višku moči, je bil nesmiseln. Pomenil je nevarnost za narodov obstoj. Večji narodi kot mi so sprevideli, da je za civilno prebivalstvo edino modro čakati, da se položaj na frontah obrne v prid zaveznikov. Škof je vedel, kot je bilo vsem jasno, da je poraz okupatorja le še vprašanje časa. Toda po drugi strani je pa vedel tudi, da se komunizem ne bo umaknil, če bi se mu posrečilo priti na oblast. In da bi bila moralna škoda, ki bi jo prizadel narodu v njegovih najvišjih vrednotah, neprimerno večja in trajnejša kot začasna okupacija.

Sovraštvo komunistov do škofa Rožmana, ki ga je bil ta deležen med vojno in po njej, je zatorej razumljivo. Na proslulem sodnem procesu so ga blatili, obtoževali najbolj sramotnih zločinov, mu podtikali najbolj nizkotne namene pri njegovem delovanju med vojno. Njegov proces je - kakor tudi procesi proti mnogim drugim nedolžnim Slovencem - reznični izrodek komunistične justice, katerega bi se moral sramovati vsak pošten Slovenec. Pri sramotni njegovi obsodbi je ostalo. Vidi se, da še ni prišel čas, ko bo glas naroda zadosti močan, da bo zahteval, da se ta vnebovpijoča krivica storjena temu našemu velikemu škofu

in velikemu Slovencu popravi.

Človeške sodbe so mnogokrat krivične in tako je bila tudi nad vse krivična obsodna škofa Rožmana. S svetim Pavlom je tudi ta naš mučenski škof lahko govoril na koncu svojega življenja: „Meni pa je malo mar, kako o meni sodite vi (Korinčani) ali kakšno človeško sodišče, pa tudi jaz o sebi ne sodim... Moj sodnik je namreč Gospod.“ (1 Kor 4,4). Kako pa je sam o sebi sodil škof Rožman in o svojem delovanju med vojno, je pa zapisal na koncu svojega odgovora, ki ga je sestavil leta 1946, že po obsodbi, v katerem je odgovarjal na posamezne obtožbe - spis, ki ga je poslal sv. očetu v Rim in čigar kopija se je našla v njegovi zapuščini. Za sklep tega kratkega odgovora je zapisal tele besede: „Odkrito izpričujem, da sem videl v brezbožnem komunizmu, popolnoma v smislu enciklike „Divini Redemptoris“, največjo nevarnost za krščanstvo in za krščansko življenje mojega naroda, nevarnost za časno in večno srečo, kakor doslej v tisočletni zgodovini naroda ni nikdar prej obstajala. Zato sem smatral za svojo nadpastirsko dolžnost, da vernike o resnosti in nevarnosti poučim, jih po poglobitvi verskega življenja in dejanskem navašanju k vrednemu in pogostnemu prejetanju presvete Evharistije, po ponovnem in skupnem obhajanju ljudskih pobožnosti prvih petkov in prvih sobot, posvetitvi brezmadežnemu Srcu Marijinemu po petmesečni intenzivni pripravi in organiziranju Katoliške akcije - duhovno utrdim za grozečo težko versko in zvestobno preizkušnjo v vedno bolj verjetno prihajajoči komunistični revoluciji. To svojo dolžnost sem vršil kljub nevarnosti, da se je od komunistične strani marsikatero moje delo napačno tolmačilo kot sodelovanje z okupatorjem. Če sedaj pred Bogom vse prav premislim, morem priti samo do enega in edinega zaključka: Tudi v drugo bi vse to več ali manj enako storil. To je moj „zločin“, zaradi katerega sem bil obsojen (v Celovcu, dne 30. septembra 1946).“

Škof Rožman je prvo polovico svojega škofovskega gesla: „Teža križa“ junaško prenesel. Prepričani smo, da mu je pravični Bog bogato izpolnil v večnosti tudi drugo polovico in mu dal „križa plačilo“.

I Z P I S E M

ŠKOFA ROŽMANA

Ko sem silno težko sprejel crucis pondus (križa težo) ob posvečenju (v škofa), v tistih slavnostnih dneh je bila moja duša zavita v vihar temnih slutenj - od tod moje škofovsko geslo - tedaj sem Bogu dal sebe na razpolago za vse žrtve, ki mi jih namerava naložiti, edino to sem ga prosil: naj kraljestvo božje v dušah in v zunanjem svetu med verniki škofije ne trpi zaradi moje nesposobnosti in nevednosti nobene škode.

Tedaj sem Bogu daroval tudi sledeče: Naj umrjem v zaničevanju ali pozabljenju, naj bo moj grob neznan, naj me zgodovina še tako črno in krivično slika in naj ostane tak spomin náme v zgodovini ali pa naj moje ime čisto izgine, da se nikdar in nikjer ne omenja več - samo da bi kraljestvo božje rastlo, se utrjevalo v dušah, samo da bi čim več duš zveličalo, samo da bi božja čast rastla in se večala. - To daritev sem mnogokrat ponavljal in jo nocoj zopet ponovim: Gospod, sprejmi to žrtvico, če je Tebi všeč in če služi Tvoji časti in zveličanju duš! In če bi zdaj Gospod sprejel to mojo žrtvico? Če bi me „prijel za besedo“, ali naj se pritožujem? Ali ne morem le reči: Hvala Ti, sveti Gospod, da se poslužiš mene, nevrednega za svoje svete cilje? Hvalimo Gospoda za vse, prav za vse!
(9. IV. 1945)

Tvoje pretresljivo pismo sem snoči prejel. Vsa ta strašna tragika našega ljudstva, o kateri sem iz tvojih ust zvedel, me tako neznansko teži in boli, da se sploh ne morem izraziti. Saj iz vere skušam doumeti, da tudi to služi zveličanju duš našega naroda, da pač tudi mi zdaj gremo po težki poti preganjanja in mučeništva, po kateri Jezus vodi svojo Cerkev, da je tudi zdaj naš narod izbran, da svoje število mučencev pošlje v nebesa, kakor je pisano v Apokalipsi (Raz 6,11), da pomaga dopolniti število mučencev - a vse to gledati, sočutiti in sotrpeti je vendar strašno hudo...

Usoda naših „izročanih“ fantov mi je noč in dan na srcu in v mislih - vse molitve se sučejo okrog njih. Pa, če je v večjo čast božjo, naj bo tudi to!

16. junija 1945 dr. Jožetu Basaju

Končno odkrito izpričujem, da sem videl v brezbožnem komunizmu popolnoma v smislu enciklike Divini Redemptoris največjo nevarnost za krščanstvo in krščansko življenje mojega naroda, ne-

varnost za časno in večno srečo, kakor doslej v tisočtristoletni zgodovini naroda ni nikdar poprej obstajala. Zato sem smatral za svojo nadpastirsko dolžnost, da vernike o resnosti in nevarnosti poučim, jih po poglobitvi verskega življenja in dejanskem navajanju k rednemu in pogostemu prejemanju presvete Evharistije, ponovnem in skupnem obhajanju ljudskih pobožnosti prvih petkov in prvih sobot, posvetitvi brezmadežnemu Srcu Marijinemu po 5-mesečni intenzivni pripravi in organiziranju Katoliške akcije duhovno utrdim za grozeče težko versko in zvestobno preizkušnjo v vedno bolj verjetno prihajajoči komunistični revoluciji. To svojo dolžnost sem vršil kljub nevarnosti, da se je od komunistične strani marsikatero moje delo napačno tolmačilo kot sodelovanje z okupatorjem.

Če sedaj pred Bogom vse prav premislim, morem priti samo do enega in edinega zaključka. Tudi v drugo bi vse

to več ali manj enako storil.

Sept. 1946 papežu Piju XII.

Držite se svojih društev, organizacij, berite slovenske knjige, slovenske časopise! Skromni so v primerjavi z listi v velikem svetu, toda naši so, v slovenski besedi so pisani. In kako človeku dobro dé, ko dobi ob obilici tuje literature list v domači besedi. Vsaj toliko biti povezan s slovensko skupnostjo, da greš na njene prireditve, da se čisto ne odtujiš in ne izgubiš. Zato skupnost za vsako ceno, pa četudi se kdaj med sabo malo skregate!

V tujini moramo gledati na to, da ohranimo čim dalje svoj jezik in pa tisto zavest, da bodo naši otroci vedeli, od kod so, kdo so bili njihovi predniki in kakšne dobrine so prinesli s seboj. Ta zavest se mora ohraniti vsaj še v petem rodu. In sramovati se nam ni treba ničesar. Slovenski narod ne zaostaja za no-

benim drugim narodom: to je važna in nujna zavest, ki jo moramo imeti.

Skrb staršev mora biti, da njihovi otroci čim dalje gladko slovenski jezik govorijo. Temu namenu mora predvsem služiti gojitev branja. Materin jezik je naš narodni jezik. Otroci se v šolah uče tuje-ga jezika. To je navadno tudi njih obče-valni jezik. Njihov narodni jezik pa je slovenski! Ljubiti ga morajo kot svojo lastno mater; prav tako tudi slovenske šole in tečaje. Otroci, radi se učite slovenskega petja, branja in pisanja! Od tega je odvisna ohranitev slovenskega narodnega čuta in narodne zavesti.

Materialistično okolje danes mnoge, zlasti mlade, neizkušene, vabi v vrtnice uživanja in veseljačenja, da v njem pozabijo na Boga, na odgovornost in na večnost.

Zelo potrebujemo v dneh sreče in veselja vodnico Marijo, Mater svetega veselja, da si z zmotnim in grešnim veseljem ne zamašimo studencev pravega in svetega veselja.

Veselje v Marijini duši presega vse veselje, ki ga moremo mi kdaj doživeti. Milosti polna je, to zagotovilo ima po angelih od Boga. In Marijino materinsko veselje! Slika naše Marije Pomagaj je zato tako ljuba, mila in lepa, ker se je slikarju posebno dobro posrečilo izraziti na Marijinem obrazu njeno materinsko veselje.

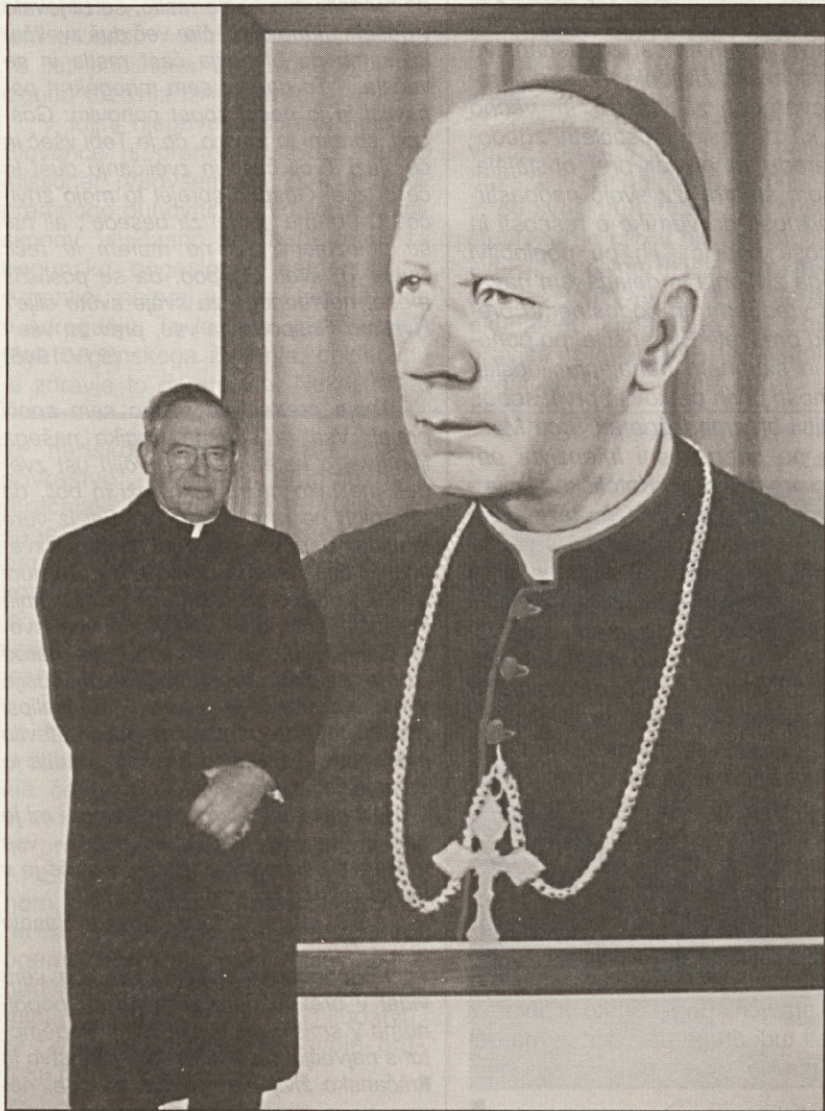
Kako je Marija srečo in veselje sprejela? Ob obisku Elizabete je zapela hvalnico Moja duša poveljuje Gospoda...

Kdor se od Marije nauči za vsak drobec veselja hvaležen biti Bogu in vsem, po katerih Bog veselje pošilja, ne bo veselja zlorabljal, ne bo v sreči na Boga pozabljal, ne bo iskal veselja tam, kjer ga brez greha ni.

Za nas vse, v katerem koli poklicu smo, velja: Misli in srca imejmo naravnana na nebesa, kjer Jezus kraljuje in ob njem njegova brezmadežna Mati, kraljica nebes in zemlje, da ne pozabimo na naš pravi dom, kamor moramo za vsako ceno priti.

Stojmo pa na zemlji v svojem poklicu in delu in dolžnostih, do zadnjih moči spolnujemo zapovedi, božje in cerkvene, ter vztrajamo vse dotlej, da nas Bog pokliče k sebi.

Ko naše telesne moči zaradi bolezni ali starosti odpovedo, pa bomo trpljenje v svojih molitvah poslali Mariji, da ga položi na nebeški oltar, da ne bo noben trenutek našega življenja izgubljen, dokler ne bomo z vso nebeško družino smeli zapeti: „Lepa si, lepa si, roža Marija!“

Torontski nadškof kardinal Alojzij Ambrožič pred podobo škofa Gregorija Rožmana v Slovenski hiši. Škof Rožman je bil kardinalov novomašni pridigar (5. junija 1955).

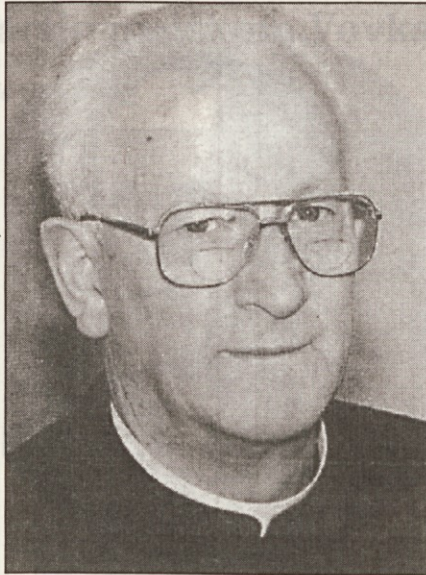
ŠKOF JOŽEF KVAS - osemdesetletnik

V četrtek, 9. septembra, je dopolnil 80 let ljubljanski pomožni škof msgr. Jožef Kvas. Ob tem osebnem jubileju se ga že zdaj mnogi spominjajo. Posebno voščilo je svojemu najožjemu sodelavcu napisal nadškof in metropolit dr. Franc Rode.

Dragi gospod škof Jože!

Ob Vašem življenjskem jubileju, ki je jubilej krepkih (prim. Ps 90,10), se Vam v imenu ljubljanske nadškofije in v svojem lastnem zahvaljujem za vse, kar ste v svojem vzornem duhovniškem in škofovskem življenju naredili za našo nadškofijo in za Cerkev na Slovenskem.

Zgodovinski okvir Vašega življenja in delovanja so bila leta med obema vojnama, ko ste si oblikovali značaj in se izobraževali v trdnih cerkvenih in državnih ustanovah. Teološke študije ste opravili v nemirnih vojnih letih in bili leta 1945 v Zagradu pri Gospe Sveti posvečeni v duhovnika. Življenjska pot pa Vas ni zanesla proč od domovine. Kljub dvakratnemu zaporu je niste zapustili; naprej ste kot duhovnik delovali na njenih

skrajnih mejah, nato v dolenski metropoli in končno v našem glavnem mestu, kamor ste leta 1968 prišli kot stolni kanonik. Tu ste izvrševali pomembne službe škofovega vikarja za mesto Ljubljana, arhidiakona in člana raznih komisij, generalnega vikarja nadškofije, od leta 1991 pa ste

tudi prošt stolnega kapitlja. Poleg vseh teh služb že od leta 1971 z velikim uspehom in v zadovoljstvo udeležencev vodite tudi tečaje priprave na zakon.

Ko ste leta 1983 postali pomožni škof, se je vaše delovno področje povečalo do skrajnih meja ljubljanske nadškofije in tudi onkraj nje. V teh letih ste obiskali domala vse župnije naše škofije, spoznali vse duhovnike in mnogo laičkih sodelavcev in vernikov.

S svojo globoko in preprosto besedo povsod nagovarjate stare in mlade, s svojo osebno skromnostjo osvajate srca, s svojo izkušnjo in modrostjo ste iskan svetovalec v vsem, kar zadeva življenje, delo in načrte v škofiji. Postali ste živ spomin na polstoletno dogajanje v Sloveniji, z zanesljivo modrim pogledom na sedanost.

Za vse to, dragi škof Jože, hvala! In Bog Vam poplačaj Vašo ljubezen do Cerkve in naroda. Naj nas Vaš zgled predanega in zvestega božjega služabnika še dolgo osvetljuje.

**dr. Franc Rode,
nadškof in metropolit**

Voščilo se pridružujejo tudi slovenski dušni pastirji in slovenska verska skupnost v Argentini in mu želijo še veliko zdravih in blagoslovljenih let.

IZ NAŠE

KRONIKE

30. pevsko-glasbeni večer SDO in SFZ je bil v Dvorani škofa Rožmana v Slovenski hiši v soboto, 14. avgusta; nastopili so Slovenski otroški zbor s pevovodkinjo Marto Selan, Mladinski zbor Slomškov dom (vodja prof. Ivan Vombergar), Mendoški oktet (vodi Tone Štirn), Fantje iz Slovenske vasi (vodi Janez Cerar CM), Bariloški vrabci (vodi Lučka Kralj Jerman), Otroški zbor Zarja mladosti s Pristave (vodi Marjana Jelenc), solista Bogdan in Milan Magister, ansambel Rock and Polka (Franci Grilj) in Mladinski zbor San Justo (vodi Andrejka Selan Vombergar); pozdravne in sklepne besede: Veronika Vivod, vezno besedilo: Martin Sušnik.

14. avgusta je bil v Slovenski hiši 30. mladinski pevsko glasbeni večer ob veliki udeležbi poslušalcev.

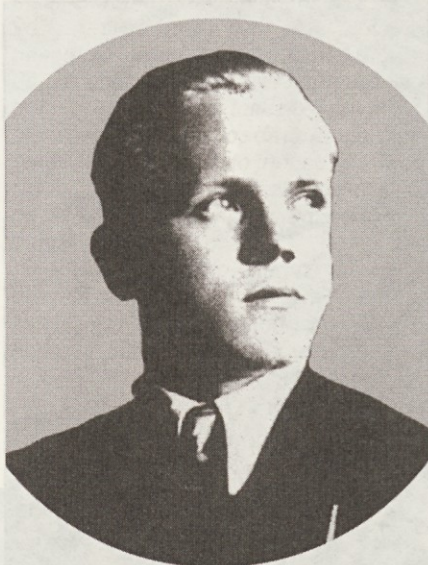
Foto: Marko Vombergar

Svetništvo mučenca ALOJZIJA GROZDETA

Sad sedemletnega dela članov Grozdetove komisije je bil zapečaten v posebni skrinjici ter v ljubljanski stolni cerkvi, na večer, 30. avgusta, položen k daritvenemu oltarju, pri katerem je skupaj s kanoniki stolnega kapitlja ter štiridesetimi duhovniki maševal nadškof in metropolit dr. Franc Rode. Škofijski postopek za beatifikacijo Lojzeta Grozdeteta je končan.

Zahvalno euharistično bogoslužje - ob sklepu škofijskega postopka za kanonizacijo božjega služabnika Alojzija Grozdeteta na dopoldanski seji v nadškofijskem domu pod vodstvom nadškofa Rodeta - je privabilo veliko vernega ljudstva, da je bila podoba velikonočnega praznovanja. Mladina in mlade družine so bogoslužnemu večeru dajale simbolično duhovno podobo 20-letnega mučenca Grozdeteta, božjega služabnika, ki ga je postulator mag. Stanislav Hočevnar v svojem nagovoru imenoval: „preroški vzklik predstavnika vseh mladih slovenskih kristjanov skozi skorajda trinajst sto-

letij dolgo krščansko zgodovino.”

Kako se je Grozde zbranemu občestvu ta večer razodel v luči besed nadškofa Rodeta, podpisnika sklepne listine škofijskega procesa za njegovo kanonizacijo? Izjemen dolenjski fant, v veri globok in neomajen, živahen, samozavesten, podjeten, vztrajen, pre-

močrten, z veliko ljubeznijo do naroda in domovine, z globokim čutom odgovornosti za njuno usodo, med mladimi apostol, „da bi ta narod zopet postal krščanski”, dosleden kristjan, „čist in požrtvovalen, željan dejanj, čuječ je živel vedno v božji milosti, ljubeč molitveno in zakramentalno življenje dan na dan”. Premočrtno je odklanjal orožje, a ko je videl, kako so drug za drugim padali idealni slovenski fantje, je slutil, da je njegova smer zasledovana.

Spisi, knjige, poročila o mučencu Grozdetu so izhajala v Sloveniji, Argentini, Kanadi, Franciji in Švici. Postopek za zbiranje gradiva o njem se je začel 27. septembra 1992. Cerkevna komisija je zasedala uradno na 55 sejah, ki so trajale po več ur; med izjemno velikim številom pričevalcev je bilo veliko rojakov z vseh celin sveta. Člani pravne, zgodovinske in teološke komisije so preverjali vse zbrano gradivo. Na sklepni seji je bilo celotno gradivo (v prevodu) zapečaten; odano bo ustrezni kongregaciji Svetega sedeža. Pravi postopek se v resnici šele začneja.

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA OKTOBER

Splošni: Da bi se profesorji in študentje na katoliških univerzah prizadevali za napredovanje kulture, ki jo razsvetljuje in ožarja krščanska vera.

Misijonski: Da bi se vsi krščeni v pričakovanju bližnjega jubileja čutili poklicane k polnemu misijonskemu sodelovanju pri delu za širjenje vere.

Slovenski: Da bi slovenska kulturna iskanja našla svoje poslanstvo v vrednotenju človeka in življenja.

ZA NOVEMBER

Splošni: Da bi kristjani živeli v zvestobi svoji krstni obljudi in z molitvijo, nasvetom in pomočjo spremljali tiste, ki jih Bog kliče v duhovniško, redovniško in misijonsko življenje.

Misijonski: Da bi starejši z veseljem odkrili svojo pomembno vlogo pri naših skupnih misijonskih prizadevanjih.

Slovenski: Da bi v našem narodu ne zamrl čut za misijonsko delo Cerkve.

V Litiji (Slovenija) je bila krščena MARIJA VITRIH, hči Tomaža in Cecilije roj. Arnšek; botra: Marjana Vitrih in Ivan Arnšek.

Kanonik DR. IVAN MERLAK

postulator za beatifikacijo nadškofa Vovka

Pogovarjal se je Stane Snoj

Zlatomašnik kanonik dr. Ivan Merlak je bil prvič v Argentini pred 30 leti, drugič pred 11 leti in tretjič letos meseca maja, ko je izpolnil obljubo, ki jo je dal sorodnikom ob drugem obisku: „Ob zlati maši bom spet prišel.“ Prišel je in ponovil zlato mašo v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi, kjer živi njegova sestra, gospa Glinškova. Letošnje potovanje v Južno Ameriko pa je izrabil tudi za to, da se je udeležil v čilski prestolnici kongresa zastopnikov schönstattskega duhovnega gibanja in na njem zastopal Slovenijo. Naši prošnji za pogovor se je rad odzval.

Večina starejših bralcev Duhovnega življenja vas po imenu pozna. Zdaj, ko ste postali postulator v beatifikacijskem postopku nadškofa Vovka, jih bo pa zanimalo še kaj več vedeti o vas.

Rojen sem leta 1923 v Žibršah, župnija Gornji Logatec. V družini nas je bilo 9 otrok. Kot najstarejši sem bil že v začetku določen, da bom šel v šole. Za našo vas je bilo to nekaj novega, ker pred mano še nihče ni šel študirat.

Osnovnošolski pouk sem začel v domači vasi, nadaljeval pa v Rovtah, da bi se bolj pripravil za sprejemni izpit na Škofijsko klasično gimnazijo v Št. Vidu, kjer sem študiral šest let. Leta 1940. sem prestopil na Državno klasično gimnazijo v Ljubljani in tam naredil 7. in 8. razred z maturo. Ta prestop so narekovali predvsem finančni razlogi. Ker smo od ene hiše kar štirje študirali v Ljubljani, je bilo cenejše skupno stanovanje za vse. Po maturi sem šel v bogoslovje. Med okupacijo leta 1944 je postal vodja semenišča kanonik Anton Vovk. Takrat smo vsi bogoslovci, razen zadnjega letnika, v katerem sta bila med drugimi bralcem znana prelat Jože Guštin in škof Jože Kvas, šli k domobrancem. Tam sem bil po nesreči ranjen in zato maja 1945 nisem mogel bežati. Bog je hotel, da sem doživel in preživel tudi tiste hude revolucionarne mesece do avgusta 1945, ko me je rešila amnestija. Šele potem sem se lahko pojavil v javnosti. Ko sem se jeseni 1945 vrnil v

semenišče, je bil tam spet kanonik Vovk moj predstojnik. Od 16 bogoslovcev našega letnika je bilo po vojni l. 1945 deset pobitih, štirje so bežali in ostali v inozemstvu, dva sva pa ostala: poleg mene še Mihael Zelnik, nazadnje kanonik v Novem mestu, že pokojni. V duhovnika sem bil posvečen 4. julija 1948 v Ljubljani.

Moja prva služba je bila kaplansko mesto na Vrhniki. Po enoletnem služenju vojaškega roka sem bil več kot pet let tajnik nadškofa Antona Vovka. V tistem času sem napravil doktorat iz teologije. Leta 1957, ko sem šel za župnika v Litijo, me je nasledil in postal nadškofov tajnik Franci Vrhunc. V Litiji sem bil župnik dobrih osem let. Leta 1964 naj bi postal profesor moralne na ljubljanski Teološki fakulteti, če mi ne bi tako imenovana Verska komisija tega preprečila. Po nekem dogovoru je škofija morala javiti moje ime tej komisiji, ki je dajala neko simbolično subvencijo in izsilila pravico, da je lahko izrekla veto nad profesorji, ki ji niso bili všeč. Pač pa sem bil naslednje leto poklican v Ljubljano, postal stolni kanonik in hkrati urednik ter upravnik Družine. Pri tem listu sem delal 20 let. Leta 1985 sem nehal

biti urednik, ostale so mi pa interne cerkvene službe: bil sem arhidiakon in predsednik cerkvenega sodišča. Lansko leto sem obhajal zlato mašo. V skladu z naveti in določili cerkvenega zakonika zaradi izpolnjenih 75 let sem ponudil ostavko na vse cerkvene službe. Nadškof Rode je sprejel ostavko na službi arhidiakona in predsednika cerkvenega sodišča, ni pa sprejel ostavke za stolnega kanonika. To sem še zmeraj. Pač pa me je vprašal, če sprejem službo postulatorja v beatifikacijskem postopku nadškofa Vovka, kar sem sprejel.

Postali ste duhovnik v najtežjih časih za slovensko Cerkev. Kje ste dobili moč, da ste vztrajali na poti do duhovniškega poklica kljub sovražnemu nasprotovanju, ki ga je revolucionarna oblast kazala in širila do vsega verskega?

Ljudje, ki niso bili komunisti, so spráševali moje starše, ko sem bil bogoslovec, malo pred novo mašo: Ali bo vaš sin nadaljeval s študijem bogoslovja? Ali ne ve, da bo vere čez 20 let konec? Da bodo cerkve muzeji, štale ali pa še kaj drugega? To mi je pripovedovala ma-ma. Hvaležen sem staršem, da so me spodbujali k poklicu, da mi niso nikdar rekli, naj odstopim, ko so videli, da sem srečen v tej odločitvi. Tudi mene ni bilo nič strah. Imel sem upanje, čeprav nisem dosti premišljeval, da bo enkrat bolje in da bo vera obstala. In ravno kasnejši nadškof Vovk je bil tisti, ki nas je prepričal o tem: Vera bo obstala, ne bomo propadli. In to se je res zgodilo.

Bili ste tajnik nadškofa Vovka. Ali ste bili ob njem, ko ga je napadla in zažgala drhal v Novem mestu?

Ceprav sem bil takrat njegov tajnik, nisem bil z njim ob napadu v Novem mestu. Zgodba, na kratko, je pa ta. Škof Vovk je hotel osebno posvetiti prve orgle orgelskega mojstra Benda iz Mengša v župniji Stopiče. V Mengšu je bil kaplan Feliks Zajc, ki ga je imela Udba tako na piki, da ni smel javno maševati. Zato je škof Vovk odločil tako, da bo šel župnik iz Mengša namesto mene za tajnika, jaz bom pa v Mengšu maševal, da ljudje ne bodo ostali brez maše. To je razlog, da takrat nisem bil ob škofu v Novem mestu. Videl sem ga šele zvečer v stolnici vsega obvezanega.

Kot njegov tajnik se spominjam, koliko je ta človek premolil! Kadar mu je bilo hudo, je vedno šel molit v kapelo. Kako se je držal svojega gesla: V Gospoda zaupam!

Kaj so komunisti hoteli doseči s tem napadom?

Ko se je škof Rožman maja 1945 umaknil iz Ljubljane, je vodstvo škofije padlo na generalnega vikarja Ignacija Nadraha. Ko so pa njega zaprli, je vodstvo škofije prevzel kanonik Vovk, ki je bil takrat naš predstojnik v semenišču. V škofa je bil posvečen eno leto in pol potem - 1. decembra 1946. Komunistična oblast je hotela na vsak način preprečiti to posvetitev, a je ni mogla zaradi jugoslovanskih diplomatskih stikov z Vatikanom. Vovka je posvetil apostolski nuncij iz Beograda, ki je bil ameriške narodnosti. Komunisti so se maščevali tako, da so v stolnico vrgli solzilec, zaradi katerega smo se vsi udeleženci na posvetitvi jokali. Takrat sem bil še bogoslovec.

Vovka so hoteli na vsak način odstraniti, oz. doseči, da bi postal „ljudski“ škof, škof po njihovi volji, pod njihovo oblastjo, da bi ga oni komandirali. Cerkev in vero so hoteli uničiti in najlepše bi bilo, če bi se škofje in verniki sami uničevali. Da ne bi oznanjali celega evangelija, da bi bili pokorni oblasti v vsem, da bi lahko z njimi delala, kar bi hotela. Nadškof Vovk se je temu odločno uprl, zato so se ga hoteli na kakršenkoli način znebiti. Ko je šel blagoslavljal nove orgle v Stopiče, ga je na kolodvoru v Novem mestu pričakala nahujšana množica. Ko je stopil iz vlaka, je množica začela nanj vpiti in ga prisilila nazaj v vlak, kjer ga je nekdo polil z bencinom in zažgal. Vnel se je tudi beli ovrtnik in škof je bil še toliko priseben, da je s šalom pogasil ogenj. Kljub temu je dobil hude rane, ki so se mu poznale vse življenje. V Rimu so ga zaradi njih sprejemali z velikim spoštovanjem kot spoznavalca, ki je trpel za Cerkev.

Komunisti nadškofa niso mogli zloiniti, a posledice policijskega pritiska, nočnih zasliševanj in groženj so se poznale pri škofovem zdravju. Po napadu v Novem mestu so zdravniki ugotovili sladkorno, zaradi katere je potem trpel ves čas in sorazmerno mlad umrl, star 63 let. Apliciral si je sicer injekcije, toda delo in odgovornosti so ga izčrpavale, prav tako težave z oblastjo, čeprav se je položaj počasi izboljševal po vsem komunističnem svetu. Po izključitvi Jugoslavije iz Informburoja leta 1948 je bil komunistični teror v jugoslovanskih republikah hujši kot drugod, ker so Tito in njegovi hoteli Stalinu dokazati, da so boljši komunisti kot on. Največje preganjanje Cerkev pa je bilo v Sloveniji. Na Hrvaškem ni bilo tako hudo. Pri nas

se je do pičice uresničilo tisto, kar je rekel Pij XI.: Čim višja je kje kultura, tem bolj bo komunizem divjal proti krščanstvu. Stalin je umrl marca 1953, istočasno pa je izšel zakon o verski skupnosti. Šele po Stalinovi smrti so razmere za Cerkev postajale znosnejše. Do takrat so pa tudi kmete silili v kolhoze, ki jih potem niso več.

Kot toliko duhovnikov, ste bili tudi vi v zaporu. Zakaj?

Bil sem zaprt 17 dni kot škofijski tajnik leta 1952. Namen zapora je bil, da bi me prestrašili, da bi me zlomili in dosegli, da bi zanje špijoniral na škofiji. Seveda sem se temu uprl in jim rekel: „Jaz sem s škofom jedel pri isti mizi. To je družinski odnos, on je kot moj oče. Kako naj svojega očeta špijoniram?“ Potem so me še malo poskušali in me izpustili prav na večer, ko so imeli škofje važno konferenco.

Kanonik Anton Vovk je bil vaš predstojnik v semenišču. Kako se ga spominjate?

Vodja semenišča je postal leta 1944. Takrat je bilo semenišče skoraj prazno, ker smo bili vsi bogoslovci, razen zadnjega letnika, vojaki. Jaz sem ga srečal kot vodja šele jeseni leta 1945.

Imeli smo ga zelo radi. Ob sobotah je imel tako imenovane vzgojne ure, v katerih nas je učil in pripravljval na duhovniško službo. Eno leto nas je učil tudi, kako se moramo obnašati pri mizi, v javnosti, v nastopanju, v pogovorih z ljudmi. Drugo leto pa, kako naj pripravljamo ljudi na posamezne zakramente, kako naj sprejemamo ljudi, ko pridejo sporočit, da je kdo umrl, itd.

Bogoslovci smo čutili, da nas ima rad. Vovk se je rad smejal, bil dobre volje, bil je družaben. Še 1944. leta nas je bilo v semenišču okoli 80, potem smo šli k domobrancem. Ko sem se vrnil jeseni 1945. v semenišče, nas je od tistih 80 ostalo samo 12. Večina pobitih, nekateri so bili v Praglii. Kljub temu nam je rekel: „Vi ste upanje Cerkev. Saj je bilo tudi apostolov samo 12.“

Kaj pomeni, biti postulator v beatifikacijskem postopku?

Ko sem sprejel mesto postulatorja, sem odšel za pet mesecev v Rim, od oktobra do marca letos, da sem se seznanil s postopkom in z vsemi spremembami, ki so v veljavi od leta 1983. Od takrat je postopek bolj enostaven, a zato nič manj temeljit. Bistvena sprememba je v tem, da se glavno delo

opravi v škofiji in šele potem gre v Rim. Tam pregledajo, če je škofijsko delo pravilno opravljeno, nato pa ga oni vodijo naprej do konca.

Pobuda za začetek beatifikacijskega postopka nadškofa Vovka je prišla iz ljubljanske nadškofije. Za vsak postopek mora nekdo dati pobudo. Pobudnik imenuje postulatorja, ki potem dela v njegovem imenu. Postulator je zaprižen in mora paziti, da se dela vse v skladu s predpisi, če ne Rim postopek lahko razveljavi.

Nadškofa Vovka že lahko nazivamo božji služabnik, ker se je začel zanj škofijski postopek. Moja naloga je, da pripravim njegov življenjepis. Druga moja naloga je, da pregledam vse, kar je izšlo pod njegovim imenom. Kot škof je izdajal okrožnice. Vse to moram zbrati. Pri tem si pa po svoji uvidevnosti lahko pomagam, to je moja stvar. Treba bo izbrati dva teologa, ki bosta presodila, če je v teh spisih kaj takega, kar bi bilo proti veri in nramnosti. Tretja stvar pa je, da izberem priče, ki bodo pričale in dopolnjevale moj življenjepis. V Rimu so nam svetovali od 40 do 50 prič, zlasti tistih, ki so ga poznali in ki bodo vedeli kaj več povedati o njem. Hvala Bogu je teh prič še kar precej in tudi takšnih, ki so bili njegovi nasprotniki. Rečeno nam je bilo, da moramo „dire tutta verità, niente escondere“. Povabili bomo tudi take, ki so mu nasprotovali, ki so ga zasliševali, da povedo svoje.

Tudi če lažejo?

Tudi. Saj ne bodo oni odločali. Povabi se vse, tudi nasprotnike. Nekaterih verjetno ne bo, kdo pa mogoče le pride. Vsi imajo pravico svoje povedati. Oni verjetno ne bodo prisegli. Naj pojasnim, da se mora govoriti tudi o napakah svetniškega kandidata in potem pokazati njegovo duhovno rast, kako se je trudil, da bi napake odpravil. Vsak človek ima napake. Vatikan noče, da se govori samo o izrednih dejanjih kandidata. Važno je, kako je izpolnjeval vsakdanje dolžnosti, kako je duhovno raste in kako je raste v veri v božjo previdnost, kot npr. škof Vovk, ki je v boleznih rekel: „Kakor in dokler Bog hoče, bom delal.“ Popolnoma je bil vdan v božjo voljo. Zelo rad bi še živel, a je sprejel smrt v globoki veri. Prepričan sem, da je pri Bogu. Bog daj, da bo ta postopek to dokazal!

Argentinske Slovence prosim, da se mu priporočajo, in če so uslišani, da to tudi sporočijo na naslov: **Dr. Ivan Merlak, postulator, p.p. 121/III, 1001 Ljubljana.** Čim več bo takih sporočil in

Praznik MARIJINE SLAVE

*Pridiga nadškofa Rodeta na Brezjah
na praznik Marijinega vnebovzetja*

Vnebovzetje! Praznik Marijine slave ob zadnjih ognjih poletja; praznik poveličanja žene, ki je v slavi devištva rodila Odrešenika; praznik njene dovršene lepote, ki razveseljuje angele in svetnike; praznik neminljivega življenja in polnega občestva z Bogom ponižne Gospodove deklice. Praznik trdnega upanja in tolažbe za potujoče božje ljudstvo, ki se po Marijinih stopinjah, sredi preizkušenj in bridkosti, bliža svojemu večnemu cilju.

Marijino življenje se ni končalo v grobu. V Jeruzalemu sta dve baziliki, ki se razlikujeta od drugih - v obeh je

prazen grob, Bazilika Božjega groba, na mestu, kamor so položili Jezusovo telo, in bazilika Vnebovzetja s tremi votlinami, kot pričuje besedilo iz 3. stoletja: vnanja, druga notranja, in za njo tretja, manjša, „kjer je bilo na ilovnato ploskev položeno telo Blagoslovljene. To prastaro krščansko izročilo je sredi tega stoletja potrdilo nezmotljivo cerkveno učiteljstvo, ko je slovesno razglasilo, da je bila Marija po končanem teku zemeljskega življenja s telesom in z dušo vzeta v nebeško slavo.

Tako kristjan v veri vidi Marijo, kot jo je zrl apostol Janez v skrivnost-

nem videnju: „Žena, ogrnjena s soncem, in luna pod njenimi nogami, na njeni glavi pa venec dvanajstih zvezd“ (Raz 12,1).

V Mariji je življenje zmagalo nad smrtjo. Kot nobeno človeško bitje je bila povezana z Začetnikom življenja. Od prvega trenutka bivanja pôlje v njej čisto, neokrnjeno, močno življenje, brez smrtne rane greha. In vse nje-ne odločitve so poslej v popolni skladnosti in čudoviti sorodnosti z Njim, ki je njen Sin in njen Bog. Ker v njej ni bilo najmanjše kali smrti, Bog ni dopustil, da bi njeno telo trohnelo v grobu, ampak jo je takoj dvignil v neminljiva obzorja življenja.

Ob današnjem prazniku zmagovitega življenja se vprašujemo: Kakšen je naš odnos do življenja? Ga spoštujemo kot nekaj nedotakljivo svete-ga? Odgovor na ta vprašanja nam dajejo številke s svojo neizprosno govorico. Medtem ko je bilo v Sloveniji v

prepričan, da je res svetnik, tem hitreje bo tekla zadeva naprej.

Kateri Slovenec je za Slomškom najbližji oltarju?

Za Slomškom najbližji kandidat je Baraga. Le da za njegovo beatifikacijo se bolj zanimajo Amerikanci kot Slovenci, čeprav se tudi oni ne toliko, kot bi bilo treba. Deloval je pretežno v Ameriki kot misijonar med severnoameriškimi Indijanci in bil prvi marquetteški škof.

Kaj bi ob koncu še rekli našim bralcem?

Ostanite zvesti veri in narodu! Ne pozabite korenin, iz katerih ste izšli in radi prihajate domov na obisk. Spuščajte se v pogovore s svojimi znanci, sorodniki in pomagajte jim odkrivati zgodovinsko resnico. Da odkrijemo resnico o preteklosti in sedanjosti. V prihodnosti nas bo reševalo to, na kar nas je spomnil papež pred tremi leti: „Slovenci ste zrastli iz krščanskih korenin in krščanstvo mora biti vaša vizija.“ Svojo vero moramo poglobljati. To zanimanje, da bi imeli Slovenci čim več svetnikov, ki se je zdaj v Sloveniji prebudilo, ocenjujem kot pozitivno. Naj bi se tudi ljudje trudili za svetost. Znane so papeževe besede: „Svetost je sila, ki more spremeniti svet.“ Tudi Sloveni-jo.

BREZJE - slovenska božja pot na Gorenjskem, kjer domuje Kraljica Slovencev - Marija Pomagaj.
Foto: Ciril Božič OFM

sedemdesetih letih 30.000 rojstev letno, jih je danes skoraj polovico manj. Vsako leto pa imamo okrog 14.000 splavov. Tisoči tragično manjkajočih, ki niso nikoli videli luči sonca in vzdrhteli ob lepoti tega sveta ter izkusili skrivnostni čar bivanja. Tisoči, katerih matere se niso nikoli zazrle v njihove oči in se vzradovale ob njihovem prvem nasmehu, ker je bilo njihovo življenje nasilno uničeno. Poleg tega je med nami vsak mesec 50 samomorov, kar nas postavlja v žalostni svetovni vrh. Na naših cestah pa je letos že nad 200 mrtvih. Dodajmo tem črnim številkam še 10.000 odvisnikov, predvsem mladih, ki iščejo izhod iz stiske v mamilih.

Kaj je v ozadju tega tragičnega stanja? Praznina, notranja praznina in razklanost, agresivna vasezaprlost in zamorjenost, neznozna plitvost življenja brez upanja in brez prihodnosti. Vsemu temu pa je vzrok izguba vere v večno življenje. Kajti človek, ki je izgubil večnost in se je njegovo življenje zožilo na bežni trenutek sedanosti, razjeda obup in ga peha v smrt, ali pa ga sili v umetni raj mamil in nebrzdane spolnosti.

V ta prostor Cerkev prinaša evangelij Jezusa Kristusa, ki je prišel, da bi

„imeli življenje in ga imeli v obilju“ (Jn 10,10). In tu smo pred čudnim paradoksom. Namesto da bi Cerkev pustili, da izpolnjuje svoje poslanstvo, jo na vso moč ovirajo in jo potiskajo ob rob družbenega življenja. Kajti naš javni prostor je zavzela - ali bolje ohranila - ideologija ateističnega mesijanizma. Tako ni videti razlike s prejšnjim režimom. Namesto nekdanjega marksizma nam vlada sedaj liberalistični laicizem. Oba pa sta v jedru ateistična. To je najbolj vidno na področju javnih glasil, predvsem tiska. Namesto da bi kritično spremljal delovanje vlade, kar je njegova naloga v demokratični družbi, se izživlja z napadi na Cerkev z namenom, da bi jo moralno diskvalificiral in ji vzel ugled pri ljudeh. Morda je tu najbolj temna, kratkovidna in naši državi najbolj škodljiva danost tega slovenskega trenutka. In ker smo verni na tem področju v povsem neenakem položaju, nam ne preostane drugega, kot da smo izredno kritični in da ne nasedamo krivim informacijam, zlobnim podtikanjem in pristranskim prikazovanjem dejstev.

Isti duh liberalnega ateizma prevladuje v naši šoli. Ozki krog ideologov, ki se je njihova miselnost obliko-

vala v času uradnega ateizma, nam je vsilil zamisel šolstva brez resnih, treznih in zares demokratičnih razprav, v katerih bi prišli do izraza vsi miselni in duhovni tokovi, navzoči v naši družbi. Ta šola torej nima nacionalnega konsenza; starši se ji upirajo, in prav tako pomemben del strokovne javnosti in civilne družbe. V tej šoli je prepovedana vsaka konfesionalna dejavnost, religija pa se dejansko nadomešča z ateistično ideologijo. Ta šola ni nevtralna, kot trdijo tisti, ki so jo zasnovali, saj povsem ignorira vernost državljanov in ima izrazito negativen odnos do Cerkev in krščanstva.

Ob vseh teh problemih ne moremo mimo gmotnih težav, ki tarejo ljudi in so vsak dan večje. Kaj stori država za zmanjšanje števila brezposelnih? Kako si predstavlja preživetje družine z nekaj deset tisočaki, ki bi jih preštel na prste ene roke? Mar niso ti problemi odsev zgrešene socialne politike, ki ji botruje sebičnost določenih krogov?

Ob naštevanju teh problemov pa nočem reči, da med nami ni poštenih in sposobnih politikov, ki se iskreno trudijo za narodov blagor in odklanjajo ideologizacijo strank. Tudi v vrstah strank z liberalnim predznakom. No-

O, blaženi Antón Martín!

VLADIMIR KOS

*Brez dvoma si, Antón Martín, v Nebesih!
Morda bo Tam za v Tvojo slavo ples...
Morda slovensko bodo Te slavili,
nikoli nisi Svoje grude skrtil.*

*Antón Martín, s Teboj Gospodu hvala,
ki Te pred celim svetom je izbral!
Nič več ne bodo v njem se spraševali:
le kje je drobčena Slovenija?*

*Ker naš si Fant, Te prosimo zaupno:
več rojstev! Splav rodu je smrten strup.
In več poklicev! In ljudi modrosti,
ki narod vodijo v duha prostost.*

*Antón Martín, resnično blažen v duhu -
ne daj, da mi, ki jemo tuji kruh,
pozábimo na večno Domovino,
in na zemljó slovenskih korenin!*

Ob prvi obletnici smrti učiteljice Mije Markež (6. oktobra)

ROŽNI VENEC

ANTON NADRAH

Papež Janez XXIII. je kljub obilnemu delu vsak dan zmolil vse tri dele rožnega venca. Za to se je odločil kot beneški patriarh. Obiskovalcem je priznal:

„Vsak dan zmolim vse tri dele rožnega venca, toda za to je treba bolj zgodaj vstati.“ Ob drugi priliki je izrekel pomenljive besede, ki lepo kažejo, kako je ta veliki papež znal povezovati molitev in življenje: „Petnajst rožnovenskih skrivnosti je petnajst oken, skozi katera gledam v božji luči vse, kar se dogaja na svetu.“

Papež Pavel VI. je rekel, da je rožni venec povzetek celotnega evangelija, zato je šola evangelijskega življenja. V rožnem vencu nastopata Jezus in Marija, a tudi nebeški Oče in Sveti Duh. Rožni venec je tudi šola molitve: ustne in premišljevalne, saj gre za molitev ustnic in srca. Ker pri vseh treh delih skupaj zmolimo 150 zdravamarij - prav toliko je tudi psalmov - nekateri rožnemu vencu rečejo psalterij za laike ali

čem reči, da med nami ni kar lepo šte-vilo časnikarjev, ki objektivno obveščajo javnost in niso obremenjeni s predsodki proti Cerkvi in krščanstvu. Nočem reči, da med nami ni veliko požrtvovalnih učiteljev, ki s svojim zgledom in z besedo vnašajo v šolski sistem vrednote, ki jih ta sicer ne vključuje, in vzgajajo mladi rod k poštenosti, dobroti in solidarnosti.

S temi in vsemi drugimi, „ki v srcu dobro mislijo“, se moramo truditi za novo Slovenijo, v kateri bo manj morečega ozračja, manj cinizma in vulgarnosti. Za Slovenijo, ki bo bolj odprta za življenje, ki ga bo spoštovala in ljubila. Za Slovenijo, ki bo priznavala in gojila temeljne vrednote svoje evropske in krščanske kulture. Za Slovenijo notranje svobode in zlahtnosti. Za Slovenijo upanja in prihodnosti.

Naj nam pri tem pomaga Bog, ki ljubi ta narod in nam stoji ob strani Devica in Mati z Brezij. ■

Marijin psalterij.

Molitev rožnega venca je zato tako dragocena, ker v njej razmišljamo o Jezusovem in Marijinem življenju od Jezusovega spočetja do kronanja Device Marije v nebesih. Marijino življenje je najtesneje povezano z Jezusovim, saj je njegova mati. Brez Matere ni Sina, takšna je božja volja. Jezusove skrivnosti so zato v veliki meri tudi Marijine skrivnosti. Marija nas vodi k Jezusu. Kar v molitvi premišljamo, to vpliva na nas. Po tem se tudi laže ravnamo. Rožni venec zato ni samo ustna, temveč je tudi in predvsem premišljevalna molitev. Spominjanje Jezusovega in v zvezi z njim Marijinega življenja je za naše duhovno življenje nujno potrebno. Pri vseh treh delih rožnega venca pridejo na vrsto glavne skrivnosti naše vere. To so življenjske skrivnosti, ki oblikujejo našo vero in življenje. Premišljevanje teh skrivnosti, ki je podprto z molitvijo očenaša, deset zdravamarij in Čast bodi, je najboljšo sredstvo proti posvetnosti, grešnosti in neveri.

Friderik Ozanam, ustanovitelj Vincencijevih konferenc, je še kot študent doživljal versko krizo. Nekoč je stopil v nekaj pariško cerkev. Tam je našel slavnega učenjaka, svojega profesorja Ampèra, ki je molil rožni venec. Pozneje je Friderik rekel: „Molek v Ampérovih rokah je zame pomenil več kakor tisoč pridig.“

Dobra molitev rožnega venca ohranja in pogloblja človeku vero. Človek, ki redno s premislekom prebira jagode rožnega venca, raste v veri, upanju in ljubezni. Z molitvijo prejemo milost za poglobljeno krščansko življenje. Marija se je v Lurdu prikazala Bernardki z rožnim vencem v roki. Skupaj z njo ga je tudi molila. V Fatimi je naročala: „Povejte ljudem, naj molijo rožni venec!“ Po Marijini zamisli spada molitev rožnega venca k najvažnejšim zdravilom za današnji svet.

Rožni venec lahko molimo tako, da bolj pazimo na vsebino molitvenih obrazcev, ali pa smo bolj pozorni na posamezne skrivnosti, ki jih premišljujemo med molitvijo zdravamarij. Do-

bro je povezovati eno in drugo. Če gre samo za mehanično izgovarjanje besed brez vsaj nekega premišljevanja, je ta molitev podobna telesu brez duše. Zanj veljajo Jezusove besede: „Pri molitvi pa ne blebetajte!“ (Mt 6,7). Kdor pri molitvi rožnega venca bolj napreduje, med to molitvijo z očmi vere in očmi srca gleda posamezne skrivnosti. Tako ta molitev postane odlična oblika krščanske kontemplacije.

Rožni venec moremo moliti kleče, stoje, sede, ponoči v postelji, a avtu, na vlaku, v avtobusu, na sprehodu, med lahkim ročnim delom. Nekdaj je bil najbolj priljubljena večerna molitev. Mnogo bolj srečne bi bile naše družine, če bi vsak večer dan končale s to prelopo starodavno molitvijo.

Mnogi znameniti ljudje so imeli redno v rokah rožni venec.

V Franciji v lyonski škofiji so na škofijskem uradu razpravljali o tem, ali naj 29-letnega Janeza Vianneya, ki mu je študij slabo šel, pripuste k svetim redovom. Na koncu je generalni vikar vprašal: „Ali je gospod Vianney pobožen? Ali časti Marijo? Ali zna moliti rožni venec?“ Na vsa vprašanja so navzoči odgovorili pritrdilno. Generalni vikar je odločil: „No, potem je sprejet, vse drugo bo storila božja milost!“

Sv. Klemen Dvoržak je dejal, da je rožni venec njegova knjižnica. Po mestnih ulicah je nosil v roki rožni venec in ga je molil, če se ni s kom pogovarjal. S to molitvijo je dosegel velike apostolske uspehe.

Ko je dr. Recamier, ki je deloval v sredini 19. stoletja, nekoč na neki znanstveni seji vzel v roke žepni robec, je z njim iz žepa potegnil tudi molek, ki mu je padel na tla. Svobodomislec Mace, ki je bil na tej seji navzoč, je pozneje priznal: „Moji tovariši in jaz smo bili presenečeni. Učeni Recamier, slavni profesor, učenjak, avtoriteta na področju zdravilstva, zdravnik knezov in kraljev, katerega sloves se širi po vsej Evropi, moli rožni venec.“ Ko je Recamier videl začudene obraze, je zadevo pojasnil:

„Da, gospodje, molim rožni venec. Če mi kak bolnik povzroča skrb in so izčrpana že vsa zdravilna sredstva, se obrnem k Njemu, ki more zdraviti vse. Z eno ali dvema desetkama rožnega venca prosim preblaženo Devico, naj posreduje pri Bogu. Priznavam, da sem videl čudovite uspehe.“

Josef Haydn, znameniti skladatelj,

je bil zelo goreč molilec rožnega venca. Glede oratorija Stvarjenja je rekel: „Nikoli nisem bil tako pobožen, kakor v tem času, ko sem se ukvarjal s tem oratorijem. Če mi delo ni šlo dobro od rok, sem šel z rožnim vencem v sobo, zmolil nekaj zdravamarij, in zopet so prišle misli in melodije.”

Mnogim starim in bolnim ljudem je molitev rožnega venca velika tolažba, sredstvo za apostolat in odlična priprava za popotovanje v večnost.

Zdravnik v zreli moški dobi, daleč od vere, težko bolan, je šel na pregled k svojemju kolegu zdravniku. Ta mu je povedal:

„Samo še dve leti, največ dve leti življenja imaš pred seboj.” Zdravnik je šel vase: „Samo še dve leti in potem bo vsega konec. Ali res? Ali je s smrtjo res vsega konec?” Zdravnik je poiskal rožni venec pokojne matere in začel moliti žalostni del, ker je v njem našel največ tolažbe. Molil je vsak dan. V njem je rasla vera, upanje. Z molitvijo rožnega venca se je pripravljaj na svojo zadnjo uro. Z rožnim vencem njegove matere so ga položili v krsto. Z njim je prišel v nebesa.

Michelangelo je v sikstinski kapeli na sliki vesoljne sodbe upodobil dva človeka, ki sta po jagodah rožnega venca prišla v nebesa.

Dunajski študent piše:

„Že dolgo molim rožni venec, in sicer vsak dan. Pa moram reči, da mi prav ta molitev vedno zopet vliwa novo moč in nov pogum. Zakaj naj bi rožni venec ravno v našem času krajšali? Dovolj bi bilo žalostno, če bi za vse drugo našli čas, molitev pa začeli krajšati. Če bi ljudje današnjega časa bolj posegali po rožnem vencu, sem prepričan, da bi šlo vsakomur izmed nas bolje, kakor mu dejansko gre. Vsakdo, ki se spotika nad dolgotno te molitve, naj pomisli, da je s tem združena tudi majhna žrtev, ki edina prinese dragocene sado-ve. Torej ne premišljujmo, kako bi mogli kaj skrajšati, temveč vzemimo rožni venec in ga spet začnimo moliti.”

Pri nas je precej razširjen živi rožni venec, ki je sestavljen iz petnajst članov, od katerih vsak član vsak dan zmoli eno desetko, skupaj torej petnajst desetk. Rožni venec molijo za duhovne poklice in njihovo stanovitnost.

Misijonska misel

JANEZ CERAR CM

V večer 31. avgusta 1999. Sredi premišljanja o tem, o čem naj govori tale zapis, sem na televiziji zagledal poročilo o tragediji na Aéroportu. Ljudje, ki odhajajo, svojo pot končajo v ognjenih zubljih kerozina... Tako sem sklenil, da bom misijonsko misel usmeril na odločitev potovanja, odhoda, avanture. Konec koncev človek ne ve, kaj ga čaka, ve pa za namen in smisel, in tako se odloči. Če to velja za zrelega človeka, mora toliko bolj veljati za kristjana.

V teh razburkanih časih si najprej zastavimo vprašanje, kaj nam krsčanstvo pomeni. Ne bo odveč, če se bomo ponovno vrnili „h koreninam”. Če bodo zares držale napovedi velikih mislecev, da se je treba na pragu tretjega tisočletja odločiti za nov način življenja, potem bi to lahko v krsčanstvu prevedli kot oživiljeni smisel za pričevanje in oznanjevanje - ali po domače: Spoznati bo treba, da smo misijonarji vsi!

Krsčanstvo bi bilo lažna avantura, če bi si sproti izmišljevalo načela in pridobivalo ljudi zase kot prazna ideologija. Toda - za vsem misijonom Cerkve stoji Kristus. Človeška Jezusova zgodovina, ki je postala zgodovina Božjega Sina, je Božja Beseda za vse človeštvo. Ljudem kaže božje načrte in je za nas vse resnica, življenje in upanje. Kristus deluje v zgodovini: odloča se, kliče ljudi in ustvarja sredstva, po katerih pride do ljudi njegovo sporočilo in življenjska moč. In če je Kristus vedno z nami, potem prihaja k nam v zgodovinski konkretnosti in izzi-valnosti, v menjajočih se kulturnih pogojih, ki spremljajo človeka, ljudstva in vse človeštvo.

Tako kot je nekoč pripravljaj svoje apostole, tako danes Kristus pripravlja slehernega izmed nas. Povsod, kjer koli bomo, se lahko prepustimo oznanjevanju veselega oznanila odrešenja. Toda - Evangelij šokira, predramlja vesti. Evangelij nas postavlja v središče mnenj in vsakdanje stvarnosti. Evangelij nas zbujaj in opogumlja, saj zaspani kristjani še nikoli niso postali preroki.

Vedno smo poslani. Čeprav gremo k drugim in se tako ločimo od svojega lastnega sveta zavarovanosti, nas

Kristus ne zapušča. Eden izmed velikih darov, ki jih oznanjevalec prejme, je ravno pogum. Človek, ki se boji, ne more biti svoboden. Samo svoboden človek lahko oznanja!

„Ah,” boste dejali, „duhovnik vedno rad pridiga o Kristusu in misijonih”. Ali je premišljevanje o misijonih potrebno samo za duhovnike in pridne sodelavce, ki svoj čas radi namenijo delu za misijone; ali so misijonarji samo tisti, ki Kristusovo oznanilo prinašajo narodom, ki ga še ne poznajo? So samo tiste skupine misijonske, ki tudi na zunaj pokažejo, da je njihovo delo misijonsko? O tem bi lahko razpravljali dolge ure, in morda celo potrošili dragoceni čas, ki se nam ponuja.

Za odgovor Vam, dragi bralci in prijatelji, ponujam tole misel: V letu Boga Očeta - zadnjem letu priprave na jubilejno leto 2000, letu, ki nam je poklonilo prvega slovenskega svetnika, pogledimo v notranjost, premislimo, kdo je za nas Kristus, ki nas pošilja na pot oznanjevanja, nato pa se z veseljem odpravimo tja, kamor nas kliče. sredi dnevnih opravil; doma v družini, v tovarni in po pisarnah, v šolah in po univerzah, med znanci in prijatelji, v veselju in v preizkušnjah, povsod moramo biti misijonarji. Z veseljem, preprostostjo in zvestobo v vsakdanjih malenkostih. „Srečno pot” Vam kličem; in Kristus dodaja: „Tako naj sveti Vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili Očeta v nebesih!”

MISIJONSKA NEDELJA

24. oktobra

Cerkev mora oznanjati evangelij vsem ljudem do konca časov. Zato pravimo, da je Cerkev po svoji naravi „misijonska”, to je poslana, da uresniči tisti načrt, po katerem bi se mogli vsi ljudje zveličati in priti do spoznanja resnice (prim 1 Tim 2,4). Za to misijonsko delo smo odgovorni vsi kristjani. Vsi naj bi darovali Bogu molitve in spokorna dela, da bi s svojo milostjo dal rodovitnost delu misijonarjev, da bi se zbujali misijonski poklici - tudi med Slovenci v domovini in po svetu in da bi se zbirala za misijonarje potrebna sredstva.

VSI SVETI

FRANC CERAR

Svetniki niso bili boječneži. Niso se umikali vrvežu sveta, da bi v samoti uživali ljubi mir. Samoto in mir so res ljubili, a zato, da so tam našli Boga, se z njim v molitvi pogovarili, potem pa okrepljeni in razsvetljeni stopili v sredo življenja.

Imeli so pogum živeti preprosto, skromno in ubogo, ko so mnogi okrog njih iskali srečo v razkošju, denarju in bogastvu.

Imeli so pogum vračati hudo z dobrim, kletev z molitvijo, sovraštvo z blagoslovom, krivico z odpuščanjem.

Ko je vse okrog njih jokalo in izgubljalo upanje, so pogumno in mirno gledali v bodočnost v veri, da vsa

dogajanja vodi Bog in jih obrača ljudem v dobro.

Niso bili slepi, da ne bi videli, koliko ljudi na svetu je lačnih in žejnih pravice. Imeli so pogum živeti pravico, delati za pravico, oznanjati pravico in moliti za pravico, vedoč, da pravice ne moreta prinesiti na svet orožje in nasilje, tamveč samo ljubezen.

Niso odvracali oči od tujega trpljenja. Niso se izognili ranjencu na cesti, niso vili rok in vzdihovali, češ, nič se ne da narediti. Pogumno so zavihali rokave in naredili, kar se je dalo narediti.

Med splošnim lovom za užitki in oboževanjem telesa so imeli pogum

varovati srce čisto in dušo neomađeževano. Ni jih motilo javno mnenje, ki je tako življenje razglašalo za nazadnjaško.

Imeli so pogum trpeti preganjanje zaradi pravice, biti zaradi vere imenovani nesodobni, zaradi poštenosti biti odrinjeni in zaradi Boga zapostavljeni. Imeli so pogum reči laži laž, grehu greh, nezvestobi nezvestoba, goljufiji goljufija, čeprav jih je zato oplazil marsikateri pomilovalen pogled.

Niso vzdihovali in obupavali, niso klicali groma z neba na svoje nasprotnike. Vedeli so, da so na svetu pričevalci višjih vrednot. Zato so bili veseli. Vztrajali so v zvestobi svoji vesti, bili luč sveta in sol zemlje, oznanjevalci Boga med ljudmi. Vedeli so, da ta nepopolni svet in to nepopolno življenje dobi šele v večnosti svoje dopolnilo.

VSI SVETI

Na praznik vseh svetih (1. novembra), na praznik zmagojuče Cerkve, je ta na edinstven način združena s Cerkvijo, ki še potuje po svetu in se „vojskuje“ s težavami.

Danes je praznik upanja: „nepregledna množica naših svetih bratov in sester“, ki predstavlja izvoljene iz božjega ljudstva, nam predstavlja pred oči pravi cilj: svetost. Svetost, h kateri smo vsi poklicani, se ne kaže v velikih dejanjih, ampak tiho zori iz milosti svetega krsta, z vestnim izpolnjevanjem vsakodnevnih dolžnosti.

Sveti so naši prijatelji in vzorniki. Njihova zvesta navzočnost nas varuje in opogumlja.

SPOMIN VSEH VERNIH RAJNIH

2. novembra se še posebej spominjamo vseh naših rajnih bratov in sester, a ne z žalostjo, kakšna nas navdaja ob misli na tiste, ki smo jih za vselej izgubili, ampak s trdnim upanjem,

da je vsakdo, ki v življenju zaupa v Kristusa, poklican z njim v življenje. Danes premišljujemo o smrti v velikonočni luči Jezusove smrti in vstajenja, ki sta temelj našega upanja v vstajenje in večno življenje.

Ob spomину vernih rajnih priporočamo naše rajne Kristusovemu usmiljenju, ki priteka s križa, na katerem

je daroval svoje življenje, da bi nam zaslužil odpuščanje grehov in nas spravil z Očetom. Spomin na naše rajne je za nas, ki živimo, hkrati opomin: življenje hitro mine in dobra dela moramo opravljati sedaj. Potem pride sodba za nas, glede na naše življenje, večno življenje ali pogubljenje.

Slovesnost sprejema in počastitve relikvij sv. Terezije Deteta Jezusa v karmeličanskem samostanu v Buenos Airesu. - Foto: Pavlovčič

KRISTUS KRALJ KRALJ STVARSTVA, ODREŠENJA IN VEČNOSTI

21. novembra

Noben greh, nobeno zlo, nobeno sovraštvo, nobena vojna, nobena smrt, nobena kozmična katastrofa ne bodo mogli izničiti tega, kar je Bog začel s stvarjenjem in odrešil po Jezusu Kristusu. Po njem, Kralju veseljstva, bo vse obnovljeno in povečano...

Tisoč let pred Jezusovim rojstvom so Izraelci zahtevali od preroka Samuela, naj jim postavi Kralja, da bodo takšno ljudstvo kot drugi narodi. Prerok jim je po posvetu z Bogom postavil kralja, povedal pa tudi, kako bodo v kraljestvu živeli. Kralj si bo jemal njihove sinove in hčere, vzel si bo najboljšo posest, dajati mu bodo morali davke in vsi mu bodo morali služiti. Podobna pravila so veljala tudi po drugih kraljestvih. Izraelci so doživljali razočaranja nad svojimi kralji, zato se hrepeneli po drugačnem kralju, ki so ga napovedovali preroki.

Stvarjenje

Ko se je rodil Jezus, se je za človeštvo začelo novo obdobje. Kraljestvo in medsebojni odnosi, ki jih on oznanja, so popolnoma drugačni od dotedanjih. Žal se sprva le malo ljudi razumelo vsebino Jezusovega oznanila. Ko je Jezus pred Pilatom priznal, da je kralj, ga je ljudstvo zavrglo. Poncij Pilat pa ga je kljub temu na križu razglasil za kralja. Ko je Jezus človeško gledano doživel dokončen poraz, je njegovo kraljestvo zaživelo in se začelo širiti. Postalo je kakor kvas, ki prekvasi vse testo. Božji načrt, ki se začenja s stvarjenjem, nadaljuje z odrešenjem in se bo dopolnil z novim nebom in novo zemljo, se bo uresničil.

Praznik Kristusa Kralja je vseobsegajoč. Temelji na Jezusu, ki je začetek novega stvarstva. V njem, po njem in zanj je bilo vse ustvarjeno. Apostol Pavel pravi: „Vse je bilo ustvarjeno po Kristusu in zanj. On je obstajal pred vsemi stvarmi in v njem je utemeljeno vse“ (Kol 1,16). Avantura stvarjenja in s tem tudi naša Zemlja se začenja in

konča pri Kristusu. Kristus je temelj sveta in jamstvo njegovega obstajanja. Apostol Janez začenja svoj evangelij z besedami: „V začetku je bila Beseda... Vse je nastalo po njej in brez nje ni nastalo nič“ (Jn 1,1-3). Apostol misli na Jezusa Kristusa, ki je večni božji Sin in je z učlovečenjem postal najvišje razodetje in najgloblji nagovor Boga za vse človeštvo.

Odrešenje

Kakšno je Jezusovo kraljestvo in kdo je Jezus kot kralj? Ob svojem nastopu je oznanjal, da se je približalo božje kraljestvo. On sam je najbolj poosebljal to kraljestvo. O sebi je trdil, da je kruh življenja, da je luč sveta, da je pot, resnica in življenje, da je trta in mi mladike, da je dobri pastir, ki da življenje za svoje ovce. Končno trdi, da je tudi vstajenje in življenje in da, kdor vanj veruje, bo živel, tudi če umrje.

Jezus je s svojim naukom in predvsem s svojim življenjem pričal za božje kraljestvo. Največji dokaz za njegovo kraljestvo, ki je popolnoma drugačno od človeških kraljestev in predstav, je njegova daritev življenja na križu za odrešenje človeštva. Prav na križu je zmagal in pritegnil ljudi na poseben način v svoje kraljestvo. Jezus je kralj, ki ne vlada in strahuje, ampak služi. Ne uničuje drugih življenj, ampak daruje svoje življenje za odrešenje človeštva. V svojem kraljestvu vzpostavi nov red, kjer vlada „resnica in življenje, svetost in milost, pravičnost, mir in ljubezen“, kot molimo v našem hvalospевu.

Novo stvarstvo

Jezus je učil, da je božje kraljestvo že prišlo in že sedaj vidimo nekaj njegove ozdravljajoče moči. Ljudje, ki živijo po njegovem nauku, okušajo novo božje življenje. Toda čutimo tudi, da božje kraljestvo še ni prišlo v polnosti. V polnosti bo božje kraljestvo ozdravljeno stvarstvo. Apostol Janez v svojem videnju govori o novem nebu in novi zemlji. Svet gre skozi razne preizkušnje in katastrofe proti svoji dovršitvi. Z apostolom Petrom se „zanašamo na nova nebesa in novo zemljo, kjer biva pravičnost“ (2Pt 3,13). Na začetku in na koncu vsega je Bog, zato smo prepričani, da noben greh in nobeno zlo ne bo izničilo tistega, kar je Bog začel s stvarjenjem in odrešil po Kristusu in bo končno po Kralju veseljstva vse poveličano.

Neizrekljivi smo, neizrekljiv naš življenjski hip

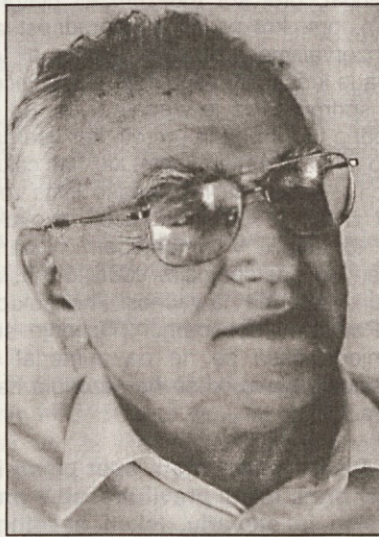
Zatopljen v besedo, najgloblje vkoreninjen v kulturo, ljubeče zavezan slovenstvu in skrivnosti v nas in nad nami, svojemu narodu in krščanski blagovesti, pisno in govorno naravnane le v Smeri Nove zemlje in novega človeka, neutrujen v oznanjevanju etičnih načel po galeriji literarnih oseb svojih romanov, povesti, novel, po živih osebah dnevnikov in esejev, enciklopedično zajetih iz labirinta sodobnega življenja. To in še mnogokaj je tržaški pisatelj s svojo pojočo slovenščino, sončno, svežo, bleščečo v literarnem opusu z več kot tridesetimi knjigami, do konca prežetimi z odrešenjskimi naboji. **Alojzu Rebuli ob njegovem 75. rojstnem dnevu Ad multos annos!**

Saj se je mogoče zalistati v sklado-
vnicu knjig, esejev, razprav, člankov, ki
jih je zapisalo Rebulovo ustvarjalno
pero. Mogoče, vse je mogoče. Toda
kako ujeti njegove življenjske reke?
Sredi vsega tega, čemur pravimo Re-
bulov literarni opus, smo nebogljeni,
kakor se tudi sam ob vsem tem, kar
doživlja in sluti, čuti nemočnega sredi
vseobsežne skrivnosti - kakor človek,
ki se je namenil loviti deročo reko v
klobuk. V slovensko literarno zakladni-
co se je zapisal z romani *Senčni ples*,
Divji golob, *V Sibilinem vetru*, *Zeleno*
izgnanstvo, *Jutri čez Jordan*, *Marana-
tha ali leto 999*, *Cesta s cipreso in*
zvezdo... in z dnevniki *Gorje zelenemu*
drevesu, *Po Baragovih stopinjah*, *Obla-
ki Michigana...* s krščansko apologeti-
ko. *Smer nova zemlja...* z biografijami
škofov *Barage (Duh Velikih jezer)* in
Slomška (Pastir prihodnosti),... s sode-
lovanjem pri standardnem prevodu
*Svetega pisma. K deseti obletnici sa-
mosvajanja Slovenije pa je pri celjski*
*Mohorjevi izšel njegov roman **Rokopis***
za zahvalno nedeljo. Zanj mu je zalo-
žba podelila posebno nagrado.

Kakšni so dandanašnji njegovi raz-
gledi v umetnosti ter drugih razponih
slovenskega življenja?

**Odnos do literature - slednji, ki
se ukvarja s kulturo, si ga oblikuje...**
Svojega lahko izrazim le s parafrazo
evangeljske besede: da bo literaturo
našel tisti, ki jo bo zaradi nečesa dru-
gega izgubil. In nasprotno, seveda.

**Denimo tri poglobitve oz. neizpo-
dbitne prvine, ki po izkušnjah doslej
prehojene poti določajo osebno - pa
tudi družbeno ali kozmično - perspek-
tivo...** Prva prvina: binom čas-prostor,
v katerega sem bil vržen, da rečem po
Heideggerjevo. In ta binom je neusmi-

ljeno slovenski. Zakaj neusmiljeno? Za-
radi vsega, kar je ustvarilo naš nacio-
nalni manjvrednostni kompleks. Zave-
dam pa se nevarnosti nacionalne hi-
pertrofije. Kam lahko pripelje, dokazuje
Kosovo. Pri Slovencih bi hotel več na-
rodne zavesti, a ne bi jim privoščil
„srbske“ narodne zavesti. Vendar pa
zvestoba lastni narodni identiteti ne
more priti pod vprašaj. O zvestobi ni
diskusije.

Druga prvina: neznanska skrivnost,
v kateri človek plava. Včeraj sem slišal
o najdbi kosti dinozavra pri Kozini. Kaj
vem, koliko let so čakale na nas? Kak-
šen pogled v brezno! In odtlej, kakšno
zaporedje vsega mogočega na tem
planetu do danes! Kako naj bi se člo-
vek ne vprašal: Kam gre vse to? Pred-
vsem pa, če upoštevamo, kar je bilo v
tistem dogajanju solza, krvi in trpljenja:
Čemu vse to? Prvina je torej iskanje
smisla življenja, zgodovine, vsega.

Tretja prvina: trinom „Jaz sem Pot,
Resnica, Življenje“, ki sem ga pred 35
letmi zaslišal od Nekoga. Ta mi je postal

odgovor. Postal mi je smisel. Postal mi
je perspektiva.

**Prehoditi in prepoznavati ta naš
slovenski prostor od Mure do Soče -
in še naprej - pomeni, da se potnika
nekaj kar najgloblje dotakne, se pre-
seli v skrito kamrico srca. Kljub lite-
rarnemu poustvarjanju ostane mno-
gokaj neizrekljivega...** Bit sama je ne-
izrekljiva... Mi sami smo neizrekljivi...
Naš življenjski hip je neizrekljiv... O
čemerkoli moremo samo blebetati... In
vendar beseda, ki nam je dana, kljub
svoji kratkosežnosti le meri proti srcu
stvari. Zato naj odgovorim. Kaj se me
je na teh poteh najbolj dotaknilo?

Najprej zemeljsko lice Slovenije,
očarljiva trojnost Panonije, Alp in mor-
ja. Če se spomnim mest, se v Gorici na
primer vidim pri lekciji grščine pri prof.
Jošku Bratužu v malem semenišču. V
Trstu se vidim v bolnici pri mrtvem
očetu, medtem ko s Krasa vozijo vanjo
Nemce, pobite v partizanski akciji pri
Komnu. V Ljubljani doživim, zamejec,
pretresljivo novost mesta s slovenskimi
napisi in slovenščino na ulicah. V kla-
sičnem seminarju, oazi sredi totalitarne
more, doživim nepozabno prijateljjevan-
je s Stanetom Gabrovcem, Bojanom
Čopom, Eriko Mihevc, Anico Jalen,
Marijo Rus. Maribor mi pomeni dve
žlahtni kulturni srečanja - z Jankom Gla-
zerjem in Jožetom Košarjem. Ptuj, to je
moje študentsko arheološko izkopa-
vanje ob sestavljanju naloge o
tamkajšnjih mitrejih. Celje, to je žlahtna
starinskost veljov Mohorjeve družbe.
Loka „per Radočaju“, kakor bi rekel
njen nekdanji dušni pastir Trubar - ko-
liko razkošnih ur mi je nastregel ta
zeleni pristanček...

Kaj šele, če bi hotel omeniti vse
manjše kraje, kjer sem zajel nekaj duše
Slovenije. Naj se omejim na Moravče,
ki so me za predavanje o današnji
krščanski kulturi nagradile s prelepim
miniaturnim konjskim komatom...

**Narava - veličastni vrelec navdi-
hov...** Svojih zemeljskih ekstaz ne bi
znal naštetati na dolgem loku svojih 75
let. Naj poskusim: pastirska kraška
gmajna na sinjem zaslonu vipavskih
gora, prvi rododendron v srebru Kam-
niških Alp, slovenska smer v triglavski
Severni steni, ponosne smrečine go-
renjskih dolin, pot od Litije do Čateža s
Stanetom ob pomenku o Preglju, než-
no v Krko viseči vinogradi, slovesna
tišina pragozda pri Krškem, jate kormo-
ranov in oblaki arom s hmeljišč ob

Savi... Vendar: kateri od teh ekstaz bi rekel: Ustavi se, bodi večnost? Nobeni, če bi moral stati ob njej sam, brez sočloveka!

Hoditi po stopinjah misijonarja Baraga, vživljati se v duha velikega Slomška, vživljati se v duha velikega Slomška - pri tem ni mogoče iztisniti nabojev slovenske duše... Pred leti me je salezijanski duhovnik Karel Ceglar (v zadnji Družini je bil njegov nekrolog) povabil, da bi šel v Brazilijo po poteh misijonarja Madona. Da bi nekako ponovil podvig, ki sem ga bil napravil z Baragom. Toda ob vabilu sem se vprašal: Se je tudi Madon, čeprav je bil morda „brazilski Baraga“, hranil z daljno Slovenijo, pisal zanjo v njenem jeziku, jo obiskoval? In ob tem dvomu sem tisto raziskovanje rajši prepustil kakšnemu Brazilcu ali Portugalcu. Kar zadeva Slomškovo slovenstvo, je to lažljivo videti, kako je Cerkev z beatifikacijo dejansko blagoslovila tudi njegovo delo za njegov nesvobodni in zapostavljeni narod, čeprav domnevam, da mu je „advocatus diaboli“ pri postopku utegnil očitati nacionalizem.

Dva velika obiska Sloveniji stopata v koordinate naroda, njegove vere, kulture in državnosti: obisk predsednika ZDA Williama Jeffersona Clintona in papeža Janeza Pavla II ... Te koordinate so srečno razvidne. Oba obiska gledam kot dve zgodovinski ponazorili dveh sekularnih dogodkov, ki več kot srečno, zmagoslavno zaključujeta to slovensko stoletje. Bilo je stoletje genalne eksplozije moderne in Plečnika, Kreka in Jegliča, slovenske gimnazije, univerze in akademije, a tudi Doberdoba, trojne okupacije, državljanske vojne in roškega holokavsta. Ta dva dogodka se postavljata eden na zgodovinsko, drugi pa tudi na nadzgodovinsko raven: mislim na ustanovitev države Slovenije in na beatifikacijo škofa Antona Martina Slomška. Za beatifikacijo so Slovenci molili, o državi pa se jim še sanjalo ni. Razen skupini stražarjev okrog lista „Slovenska država“ v Kanadi in Francu Jezi v Trstu... „Obsojeni na molk v posvetu narodov“ - danes Župančič, ob pogledu na Varnostni svet ZN, turbnega verza ne bi napisal. V tretje tisočletje stopamo s svojim polnim narodnim imenom. A tudi s svojo polno odgovornostjo.

Podoba je, da smo včasih preza-posleni z izjavami, dejanji, odločitva-

mi „nasprotnih“, to pa tako močno, da nam zmanjkuje časa, da bi se veselili svojega krščanstva... Pomenljiv in zgovoren je drobec iz mojega najnovejšega romana. Junaka romana, v tistem delu pripovedi še mladega kaplana, udbovec na zaslišanju vpraša, kako je mogel iti v bogoslovje tik po vojni, po največjem porazu katoliške Cerkve pri nas, ko bi se lahko zaljubil, se oženil, postal inženir, ekonomist... Kaplan mu odgovori: „Zakaj sem šel za duhovnika? Iz veselja do življenja!“ Odgovor pusti zasliševalca brez sape.

Veselje do življenja! Kaj je krščanstvo drugega? Prej kot teologija in cerkvenost, prej kot tomizem ali platonizem, prej kot politična naprednost ali konzervativnost, prej kot desnica ali levica je krščanstvo sprejetje osrečujočega sporočilo, da je vredno živeti, da je vredno tudi trpeti in umreti, ker vse časno ni nič v primeri s tem, kar nas čaka.

To je seveda neznanstvo lažje reči kot živeti. A krščanski heroji, svetniki, so to živeli. V omenjenem romanu eden od nastopajočih, čudaški Fiksldon, „udarjen na večnost“, hodi okrog s Pavlovimi besedami: „Trpljenje sedanjega časa se ne da primerjati s prihodnjo slavo, ki se bo razodela nad nami.“

Pisati, veliko brati, spet pisati in spet brati, iskati pravih besed v pravopisu in slovarju, iskati navdihov za vedno nove literarne like, to je napor... Bog me varuj grafomanije! No, sam nimam občutka, da veliko pišem. Saj ne pišem z lahkoto. Kakšnih celonočnih ali celodnevnihih peresnih pogonov tudi ne poznam. Pišem bolj po malem. Pisanje mi je marsikaj: napor, veselje, sprostitve, obup. Tudi po petkratnem popravljanju me besedilo ne poteši. Redki so dnevi, da ne bi pobrskal po slovarju SKJ. Z eno besedo, ki bo zvenela afektirano, a je resnična: pisati se še zmeraj učim. Sicer pa, talec fašizma, sem se slovenščine moral naučiti skoraj kot tujega jezika. Literarnega mentorja nisem imel nobenega, dokler nisem spoznal študentke Zore Tavčar, ki je imela postati moja žena in tudi kritičarka in korektorica moje italijanizirajoče slovenščine.

Kar precej berem. Morda preveč. Ni ga dneva, da ne bi kaj prebral. Glejte te dni: poleg revij Tretji dan, Zvon, Communio, Mladika še Joyceov Ulikxes, Avtobiografija Terezije Avilske, Moellerjeva Literatura moderna e Cristianesimo... Da ne omenim časopisja. A

odkar v njem ni več Kosova, me še najbolj zanimajo pisma bralcev.

Kakšnemu branju dajem prednost? Miselnemu, filozofskemu, teološkemu. Prozi, če ni samo slogovno dobra, ampak tudi vsebinsko tehtna.

Kaj bi vzel s sabo na Samotni otok...? Sveto pismo, Odisejo, Hojo za Kristusom, Danteja, Avguštinove Izpovedi, Shakespearea, Prešerna, Cankarja, Murna.

Nihanja med dvema naslovoma pri romanu ob „desetletnici slovenske mladosti“... Prvotni naslov „Potopljeni zvon“ (metafora za potopljenost krščanske civilizacije pod komunistično diktaturo) sem opustil. Novi naslov je bil bolj stvaren. „Rokopis za zahvalno nedeljo“. Pravzaprav je bil prvotni naslov „Rokopis za hvaležnico“, a so mi na Mohorjevi rekli, da je ta primorski izraz v Sloveniji nepoznan.

Nosilec zgodbe je prileten štajerski župnik. Ta pripoveduje svojo duhovniško pot skozi socialistično petdesetletje od kaplanovanja v Revirjih do župnikovanja v hribovski vasi nad Savo. Sporočilo: razveselilo me je mnenje 'ocenjevalcev, da roman ni političen, čeprav se ne izogne nobeni temi iz problematike obdelanega časa (naj omenim Kocčevski rog, Resolucijo Kominforma, Kocbeka, Vidmarja, Medžugorje, osamosvajanje...) Če sem „Cesto s cipreso in zvezdo“ pisal, rečeno po Prešernovo, kot nekakšno zamejsko nemetrično nalogo, sem se pri tem romanu, zunaj manjšinske tematike, čutil bolj sproščene in svobodnega.

Kakšen je duhovnik, ki je junak tega romana...? Nisem literat. Sem preprost podeželski duhovnik. Brez vsakršnih literarnih ambicij. Do večnosti mi je, ne do literature,“ pravi v spremnem pismu Mohorjevi družbi.

Kako je potem mogel poslati roman, če ni literat...? Naj pove sam v omenjenem pismu: „Ob Vašem razpisu mi je zabrenčal za ušesom nekakšen literarni komar... Ne zaradi denarja, ne zaradi slave, ampak tako, da bi nekaj delal v svojih starih dneh. A komar je kmalu odbrenčal. Jaz da bi se šel roman, ki sem komaj kaj drugega pisal kot župnijsko kroniko in dopise v Družino? In bi šel, tudi duhovno petinšesetdesetletnik, tekmovat s kakimi mladimi literarnimi mački, polnimi mladih idej, pa še stilnih in kompozicijskih

Nezakonitost komunističnega režima

BOŽIDAR FINK

Sredi lanskega leta je bila Državnemu zboru Republike Slovenije predložena pobuda, da sprejme deklaracijo o protipravnem delovanju komunističnega totalitarnega režima in o razmejitvi med komunističnim režimom in demokratično Republiko Slovenijo. Z deklaracijo naj bi zakonodajni organ ugotovil, da je prejšnji režim grobo kršil človekove pravice in temeljne svoboščine ter temelje demokratične in pravne države. Izrekel naj bi spoštovanje in čast vsem, ki so se režimu upirali, zahteval nepristransko raziskavo vseh kršitev pravic in svoboščin ter njih popravo, dostopnost vsega zadevnega arhivskega gradiva, obsodbo storilcev zločinov in odstranitev vseh škodljivih posledic komunističnega totalitarnega režima.

Pobuda je izzvala ostro nasprotovanje občil in celo samega državnega vrha ter je bila v Državnem zboru zavrnjena.

Za primerjavo, kako so s tem opravili drugod, je zanimivo pogledati zakon Češke republike o nezakonitosti komunističnega režima in odporu proti njemu. Zakon je bil sprejet v

češkem parlamentu leta 1993 in potrjen s sklepom ustavnega sodišča.

Z zakonom je češki parlament ugotovil, da so komunistična partija Češkoslovaške, njeno vodstvo in člani odgovorni za sistematično uničevanje tradicionalnih vrednot evropske civilizacije, za namerno kršenje človekovih pravic in svoboščin, za moralni in gospodarski propad, izpeljan s terorjem, za uničenje tržnega gospodarstva, za zlorabo vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture v politične in ideološke namene ter za druge zlorabe.

Zakon je potem ugotovil, da je komunistični režim s svojimi privrženci onemogočal izražanje svobodne politične volje s pritiski in preganjanjem, zatiral politične, socialne in verske skupine, postavljал interese komunistične partije nad zakon in preganjal državljane z ubijanjem, zapiranjem, prisilnim delom, mučenjem, odvzemanjem premoženja, preprečevanjem izobraževanja in opravljanja poklica ter drugimi samovoljnostmi. Za dosego svojih ciljev je režim sam izvrševal zločine, tudi v nasprotju z lastnimi zakoni, in jih je svojim privržencem dopuščal brez kaznovanja.

Srednješolci iz Argentine v Kočevskem Rogu (30. 6. 1999)

vragolij? A glej življenje! Bilo je konec julija, na dan svete gospodinje Marte, ko mi je nekaj reklo: koliko literatov misliš, da se bo potegovalo za katoliško nagrado? Danes, v tem bolj Antikristovem kot Kristusovem času, ko literate bolj navdihujejo prešuštvovanja, satanizmi in takšne reči? Kaj če bo vabilo Slomškove Mohorjeve ostalo brez odziva prav v letu, ko Cerkev proglašá njenega ustanovitelja za blaženega? Ali ni prav, da pride na Resljevo cesto v Ljubljano rajši kaj kot nič? Vsaj en rokopis, če drugih ne bo? Nekaj pričevanja, tudi če ne bo literatura?

Za roman „Zvenjenje v glavi“ je Drago Jančar prejel nagrado kresnik; njegovo pisateljstvo je visoko cenjeno... Ko bi na Slovenskem obstajal poleg literarnega tudi kakšen civilni kresnik (ne samo Delov), bi bil moral Jančar dobiti nagrado že za roman, pred kratkim razstavljen po stenah muzeja v Tivoliju... Za roman Temna stran meseca... Kar Jančarja dviga nad naše literarno povprečje, je zaresnost njegovega življenjskega pogleda, čut za slovensko usodnost in odličnost stila. Nerad sem pred kratkim prebral pri njem besedo „nič“.

Ko drugi govorijo in pišejo o Rebulu laskavo, denimo kot o nekom, ki je „z vso svojo držo postal eden najbolj artikuliranih oznanjevalcev Kristusa in njegovega načrta s človekom“... Ob takih in podobnih ocenah si ponavljam psalmistove besede: Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam. Pa saj ni treba prevesti?

Prijetna misel obhaja verojčnega Slovenca, ko v teh dneh pomisli na 22 duhovniških jubilarcev (50 in 60 let mašništva) in na 29 slovenskih fantov, ki so na petrovo prejeli mašniško posvečenje... V mohorskem romanu, ki sem ga omenjal, eden izmed nastopajočih, laik Leoš (njegov župnik, junak romana, ga ima sicer za malo „klerikaloidnega“), konča svojo zdravico novomašniku takole: „Knez teme podvaja svojo ofenzivo na vse božje. Zato pogumno v Gospodovo vojsko, novi Gospodov maziljenec! Da bo na Slovenskem malo manj teme in malo več svetlobe! Malo manj nesmisla in več smisla! Bodi sejalec življenjskega smisla! Bodi prinašalec veselja!“

Pogovarjal se je Jože Zadravec
Družina, 11. julija 1999

Zaradi teh dejstev je zakon razglasil, da je bil režim, ki je bil ustanovljen na podlagi komunistične ideologije, nezakonit in odvraten, komunistična partija pa zločinska in odvratna organizacija.

Zakon je priznal, da je bil odpor posameznikov in skupin na podlagi demokratičnega političnega, verskega ali moralnega prepričanja, ki se je pojavljal v odporiškem gibanju ali z drugimi dejanji v državi in tujini, zakonit, pravičen, moralno dopusten in vreden spoštovanja. Oškodovanim in preganjanim je zakon izrekel sočustvovanje in jim dal moralno zadoščenje ter pooblastil vlado, da popravi krivice tistim, ki so bili zaradi preganjanja oškodovani socialno, zdravstveno ali gospodarsko.

Zaradi kaznovanja storilcev kaznivih dejanj, ki so bila iz političnih razlogov nezdržljiva s temeljnimi načeli pravnega reda demokratične države, je češki zakon določil, da se ne šteje v rok zastaranja obdobje med letoma 1948 in 1989. Predvidel je tudi postopek za razveljavitev ali spremembo kazenskih obsodb nad osebami, ki so bile obsojene po krivici ali zaradi dejanj, namenjenih varovanju temeljnih človekovih in državljanskih pravic in svoboščin.

Zakon je bil sprejet v parlamentu z večino in je začel veljati 1. avgusta 1993.

Nekdanji sodelavci in privrženci komunističnega sistema tudi na Češkem niso sprejeli obsodbe režima brez nasprotovanja. Nezadovoljni poslanci so vložili pri Ustavnem sodišču zahtevo, da zakon razveljavi kot protiustaven. Med drugim so pritožniki ugovarjali, da zakon uvaja splošno preganjanje, da odreka legitimnost režimu, ki je vladal zakonito in z mednarodnim priznanjem, in da dopušča kaznovanje za dejanja, ki so zastarana.

Ustavno sodišče je zahtevo 41 poslancev zavrnilo z obširno obrazložitvijo. Iz nje posnemamo naslednje utemeljitve:

Proti trditvi, da je zakon protiustaven, je sodišče ugotovilo, da zakon v prvem delu daje samo izjavo, ki sicer ni predvidena v ustavi, vendar pa ustavi ne nasprotuje. Zakon je torej mi-moustaven, ni pa protiustaven. Sodi-

Odpor proti lansjemu sicer zapoznelemu poskusu v Sloveniji ni bil upravičen ne zgodovinsko ne politično ne pravno.

šče ni imelo razloga, da bi zakon razveljavilo zaradi tega, ker njegova vsebina ne bi bila predvidena v ustavi.

Proti ugovoru, da zakon uvaja splošno preganjanje, je sodišče ugotovilo, da v njem ni nobenega zavezujočega pravila za preganjanje, ampak da razglša samo moralno-politično stališče do dogajanj v komunističnem obdobju.

Ustavno sodišče je sprejelo oceno zakona, da je bil komunistični režim nezakonit, in postavilo tezo, da monopol na oblast izključuje demokratično zakonitost. Proti formalno-birokratskim argumentom je dalo prednostno veljavo civilizacijskim vrednotam demokratične družbe.

Končno je ustavno sodišče zavrnilo ugovor, da zakon dopušča kaznovanje za zastarana dejanja. Institut zastaranja namreč ne izbriše kaznivega dejanja, ampak samo onemogoča pregon. Načelo, da kazenski zakon ne sme veljati za nazaj - to priznavajo vse demokratične države - prepoveduje kaznovanje za dejanja, ki v času storitve niso bila po zakonu kazniva, in da se zanje ne sme nalagati kazen, ki ni

bila že takrat določena. Ne prepoveduje pa, da bi se pozneje spreminjala določila o zastaranju. Zato češko ustavno sodišče ni razveljavilo določil zakona, po katerem zločini komunističnega režima ne veljajo za zastarane, ker se doba komunistične vlade ne všteva v rok zastaranja, in je torej njihove storilce še vedno mogoče sodno preganjati.

Sklep ustavnega sodišča je postal takoj pravnomočen, torej se ni bilo mogoče pritožiti proti njemu.

Ravnanje čeških zakonodajnih in pravosodnih oblasti bi naj bilo za zgled, kako je treba tudi na Slovenskem pretrgati z obdobjem komunističnega totalitarizma. Pomenljivo je, da je češka pobuda uspela, čeprav je zakon v nekaterih pogledih celo ostrejši, kot je bil osnutek deklaracije v slovenskem parlamentu. Odpor proti lansjemu sicer zapoznelemu poskusu v Sloveniji ni bil upravičen ne zgodovinsko ne politično ne pravno. Zgodovinski razvoj socialne misli je zavrnil komunistični idejni program in pustil zadaj dobo njegove samovlade, zato politična stvarnost tudi nalaga, da se sedanje oblastne strukture deklarativno in dejansko razmejijo od prejšnjega režima. Kar bi bilo pravnih ugovorov, pa jih je treba spodbijati z razlogi, kakršne je uporabilo češko ustavno sodišče, saj so povsem uporabni tudi za slovenski primer.

Srednješolci iz Buenos Airesa in Mendoze na Teharjah. (28. 6. 1999)

SLOVENIJA MOLČI

Kot je znano, so v bližini Tezna ob gradnji avtomobilske ceste delavci naleteli na okostnjake. Ne na tri ali na pet, nad tisoč so jih izgrebli na nekaj metrih prostora, kjer je bil ob koncu vojne dolg protitankovski jarek. Računajo, da je tam zakopanih okrog trideset tisoč okostnjakov. A zdi se, da to v slovenski republiki nikogar ne pretrese. Tam so prikritih okostnjakov vajeni.

Če bi kjerkoli na svetu naleteli na skrito grobišče z zemeljskimi ostanki recimo desetih ljudi, bi to vzbudilo vsaj zanimanje. Ko pa bi ugotovili, da imajo okostnjaki z žico zvezane roke, bi posegli v stvar organi javne varnosti, pravosodja pa še branitelj človekovih pravic. Tekmovali bi med seboj, kdo bo zadevo uspešneje raziskal, še posebno ko bi ugotovili, da imajo lobanje v tilniku majhno luknjico. Seveda bi v vsaki normalni deželi ob tem mrgolelo časnikarjev, fotografov in televizijskih snemalcev pa še množico radovednežev bi morala odganjati policija z novo odkritega grobišča. A v republiki Sloveniji je drugače. Tam množična grobišča niso več novica.

Zdi se, da so delavci gradbenega podjetja DARS, ki so okostnjake odkrili, ob tem odkritju edini v zadregi. Kaj naj storijo s kostmi? Pred kakimi desetimi, petnajstimi leti bi jih lahko brž prepeljali v bližnjo hosto in zagrebli, a to zdaj ni v skladu z evropskimi normami. V Evropi človeške ostanke navadno pokopavajo na pokopališčih. V republiki Sloveniji se silno radi ozirajo na evropske norme, morada ker so jim v desetletjih marksistične vzgoje moralne norme zameglili. In tako se je gradbeno podjetje obrnilo s problemom na pristojne oblasti. Seveda imajo oblasti važnejše opravke od preštevanja kosti. Sicer pa, kdo naj bi se brigal za ostanke ljudi, ki so jih se njegovi predniki spravili tja, kjer so?

Od predsednika države ni pričakovati, da bi ga nekaj tisoč okostnjakov spravilo iz tira. Mar ni bil prav on najvplivnejši oblastnik v sistemu, ki si je priboril in utrdil položaj tako, da je Slovenijo posejal s skrbno prikritimi grobišči? V kaki pravni državi bi se

moral on prvi zagovarjati pred sodiščem in povedati, kar ve o revolucionarnih pobojih v Sloveniji. A v republiki Sloveniji so volilci vajeni, da jih vladajo izbranci, vzvišeni nad zakoni, ki veljajo za navadne ljudi.

Tudi predsednik vlade bi si v kaki urejeni državi skušal povečati ugled s tem, da bi raziskal, kdo je za množične poboje odgovoren. V republiki Sloveniji kaj takega ni mogoče pričakovati. Sedanji predsednik vlade je namreč, ko je bil še v predsedstvu jugoslovanske republike, uradno predlagal ustanovitev koncentracijskih taborišč za politične nasprotnike. Možu verjetno tudi ni bilo prijetno, ko ga je svetovna televizija zadnje mesece kazala ob pregledih Miloševićeve politične in partijske kariere, kako stoji mrko, kot se za komunističnega veljaka spodobi, tik ob sedanjem srbskem predsedniku, katerega proglašajo v Evropi za vojnega zločinca. Ni verjetno, da bi predsednik slovenske vlade hotel vzbujati pozornost še v lastni domovini, z odkrivanjem grobišč, ob katerih kosovska zbledijo.

Varuh človekovih pravic v kaki pravični državi bi ob novici, da je bila odkrita množica okostnjakov, osebno nadzoroval odkop, da bi potem pričel ukrepati. Saj so izkopane kosti konec

koncev človeške in utegnejo spadati v njegov resor. V republiki Sloveniji ni tako. Varuh pravic si namreč že od vsega početka maši ušesa, da ne bi slišal niti o grobiščih, ki so že dolgo poznana. Kaj bi si belil glavo zdaj še z novimi. Z logiko, ki je navadnim ljudem nerazumljiva, varuh človeških pravic verjetno sodi, da ljudje, ki so jih revolucionarji pobili, niso imeli nobene pravice. Česar ni, ne moreš braniti.

Poslanci v parlamentu, zaposleni z evropsko zakonodajo in s povečanjem svojih dohodkov, gledajo proč. O kaki parlamentarni komisiji za raziskavo komunističnih zločinov, ki bi delo ne le pričela, ampak tudi končala, ni misliti, saj bi taka komisija morala izreči mnenje tudi o odgovornosti nekaterih, ki sedijo v njej, in o njihovih nadrejenih.

Notranji minister najbrž ugotavlja, da mrlični ne motijo notranjega miru, in gleda proč.

Politiki vedo, da pomorjeni nimajo volilne pravice, in gledajo proč.

Seveda ostaja tožilstvo, ki meni, da so tistih nekaj tisoč okostnjakov povzročili neznan storilci. Ves svet ve, kdo je moril v deželah, kjer je bila na oblasti partija. Republika Slovenija je očitno tako daleč od Evrope, da njena oblast o teh rečeh ne ve ničesar.

Mnenje, da so tisoče ljudi pomorili neznan storilci, bi bilo smešno, če ne bi bilo grozljivo. V totalitarni državi pod včasih železno, včasih žametno pestjo komunistične partije se ljudje niso upali glasno misliti, kaj šele govoriti, da ne bi o tem zvedela OZNA in po njej partija. Kako bi bilo mogoče v takem režimu koga umoriti, ne da bi še isti dan vedeli za to z vsemi podrobnostmi na notranji upravi? V republiki Sloveniji presega število pomorjenih v času komunistične revolucije in v dobi po njej sto tisoč oseb. Kdo si upa trditi, da bi se taka nezaslišana morija mogla dogajati mimo partije? Totalitarna oblast pomeni totalno odgovornost, pomeni pa tudi odločanje iz enega samega političnega središča. Ljudje, ki so to oblast vsa desetletja predstavljali, so dobro znani. Sprenevedanje ob množičnih grobiščih je znak cinizma pa tudi dokaz, do kake mere se oblastniki upajo norčevati iz sodržavljanov. V vsaki normalni deželi bi tako vedenje kaznovali najprej mediji, potem volilci in končno sodniki. V slovenski republiki pa si rojaki še pus-

Slovenija danes

BRANKO ROZMAN

MNOŽIČNA GROBIŠČA

Mednarodno sodišče v Haagu je razglasilo Miloševića in njegove štiri pomagače pri etničnem čiščenju Kosova za vojne zločince. Poleg tega, da so pregnali na stotisoče Albancev z njihovih domov, so posejali Kosovo z nepreštevno množico grobov. Imenovane „heroje“ bodo sodili v Haagu.

Tudi Slovenija je posejana z množičnimi grobovi nedolžnih žrtev. Kdaj se bo haaško sodišče spomnilo teh? Zločinci so menda znani.

• **Še pomnite, tovariši?** - Franc Blatnik, *Delo* (16. junija):

V hrupu, ki ga še vedno zganja KPS oziroma pripadniki njene vojske in občasno

priznajo tudi svoje „napake“ ter jih obžalujejo, nadaljujejo pa s hrupnostjo in se izražajo v neokrnjeni partijski govorici, razkrivajo samo, da ničesar ne obžalujejo. Če bi se zavedeli, kdo je med vojno in na kako krut način prvi vnesel razdor med ljudi, če bi pobrskali po spominu, kdo se je pred vojno za to usposabljal v tujem janičarskem centru, če bi se zavede-

li strahot in posledic odstranjanja in dolgoletne tihotnosti, ki so jo zabičali ljudstvu, ter količine zmerjanja, ki ga še vedno vsipljejo na svoje odstranjene netovariše, če bi bilo kanček iskrenosti v njih, bi bili danes, če že ne tiho, vsaj zmernejši v govorici.

V urejenih in neobremenjenih družbah se hudodelstvo kaznuje. Partija je dovolj pohabila duha na Slovenskem.

• **Manipulacija z resnico** - *Delo* (26. junija):

„Če leta 1914 ne bi bilo tega upora, s katerim so zavarovali Slovenstvo pred zločinskimi načrti iztrebiti in pokončati nas, potem tudi 50 let kasneje ne bi imel kdo ustanavljati slovenske države,“ je predsednik Kučan nagovoril zbrane na prazničnem zborovanju ob

Velenjskem jezeru.

Op. Gornje besede ne držijo. Že pred ustanovitvijo Protiimperialistične fronte s strani KPS, naperjene proti zahodnim zaveznikom, so bile ustanovljene demokratične tri legije, Slovenska, Sokolska in Narodna, za upor proti okupatorju. V zvezi z zahodnimi zavezniki bi začele ob sporocnem signalu oborožen upor. Kasnejša stalinistična revolucija pa je bila, s ciljem nasilno prevzeti totalitarno oblast, upe-rjena predvsem proti lastnim državljanom. „Osvobodila“ je na desetisoče svojih rojakov s strelom v tilnik, ves narod pa za 45 let zaslužila.

• **Resnični krivci** - Ivo Žajdela, *Delo* (26. junija):

Levji delež za poboje talcev (med revolucijo) nosijo nepremišljene (morda pa premišljene?) akcije partizanov. Podobno je bilo z izselitvami in odgoni v taborišča. Cela Sobotna priloga Dela ne bi bila dovolj, če bi

tijo prati možgane. Ali mislijo, da bo mogoče živeti, kot da se stvari ne bi dogodile, če o njih molčijo?

Prekrivanje resnice o pobjah iz časov revolucije bo postalo za nosilce oblasti nekoč usodno. Če so bili za te zločine na Slovenskem dolgo odgovorni edino vodniki in člani komunistične partije s svojimi sodelavci, postajajo s sprenevedanjem in s kriminalnim molkom zanje soodgovorni sedanji oblastniki. Kdor zločin prikriva, je zanj soodgovoren.

Okostnjaki so zasuti v jarku, ki je bil ob koncu vojne še prazen. Žrtve so bile tedaj pometane vanj po vojni. Okostnjaki imajo z žico zvezane roke. Torej so bili jetniki. Lobanje imajo sledove krogel. Torej so bili pomorjeni. Gre tedaj za povojni množični zločin nad jetniki. Tak zločin ne zastara. Niti Evropa niti svet, ki naj bi v republiki Sloveniji nadomeščala vest in moralo, ne bosta ob tem in drugih podobnih zločinih proti človeštvu na slovenskih

tleh, ostala vedno brezbrizna. Nekoč bo nekdo zanje odgovarjal. V vrsti obtožencev bodo stali tedaj ob zadnjih predsednikih totalitarnega režima tudi sedanji oblastniki, od predsednika države, predsednika vlade in varuha pravic do vseh, ki množične zločine komunističnih totalitarcev še zdaj pomagajo prikrivati.

V Rogu, kjer so javnosti že dolgo znana množična grobišča, niso oblasti zemeljskih ostankov pomorjenih ne odkopale ne raziskale. Zanje ni odgovoren nihče. Zločin ni bil obsojen. Isto je z onimi pod teharskimi vodami, isto z okostnjaki v Hrastniku, isto z nešteti grobišči po vsej slovenski zemlji. Slovenska oblast si ne bo mogla vedno zapirati oči in zatiskati ušes ob tistem kriku partizanskih žrtev. Prav je, da ponovimo: množica nepokopanih okostnjakov na Slovenskem je partizansko delo. Gre za zločine, ki so jih zakrivali partizani, pred vključitvijo v JLA in po njej, kot orodje komunistične partije.

Ob zločinih proti človeštvu se konča vsak mit. V Sloveniji ni bilo pravljicne NOB. Ta je mit, s katerim skušajo zločinci in njihovi nasledniki vse do danes svoj zločin prikriti. Ne osvobodilni boj, komunistična revolucija je divjala v Sloveniji med vojno. Oblastniki, ki živijo od koristi, ki so si jih z revolucijo nagrahili njihovi partijski predniki, hočejo, da ostane resnica pokopana. Hočejo, da Slovenija o resnični preteklosti molči. Prikrivajo genocid, ki so ga nas slovenskim narodom zagrešili komunisti. Potrebujejo mit, da z njim zakrivajo svojo goloto.

Mit NOB bo preprozan kot prevara, ko bo resnica o množici pomorjenih prodrila v zavest rojakov. Vprašanje je, ali se bodo dokopali do te zavesti Slovenci sami, ali bodo čakali, da jim jo prebudijo sosedje iz Evrope. V tem primeru bo padla odgovornost tudi na narod, ki molči, in na državo, ki zločin prikriva.

hotel objaviti seznam, koliko hiš so izropali in požgali partizani. Pa ne le posameznih hiš, požgali so cele vasi. Zelo dolg bi bil seznam o izgonih „domobraskih“ družin. Mavsarjevo družino so pobili partizani Gubčeve brigade: sedem članov decembra 1942, tri pa še do konca vojne. O tem, kako so partizani večino svoje moči usmerjali proti notranjemu nasprotniku, ne pa proti okupatorju, in še o marsičem, naše zgodovino pisje tudi v zadnjih letih molči.

Domneva je, da je druga svetovna vojna zahtevala med Slovenci okoli 40.000 žrtev. Za veliko večino tega izredno hudega krvnega davka nosijo odgovornost komunisti in partizani. Če bi se ti vključili in organizirali takšen upor proti okupatorju kot drugod po Evropi, bi bile žrtve na Slovenskem minimalne.

Da so komunisti priborili Primorsko Sloveniji? Dajte no, dajte! Vsaj še Gorico in Koroško do Drave bi lahko imeli, če komunisti v Sloveniji med vojno ne bi vseh svojih sil usmerili v krvavo revolucijo in bi imeli pluralističen upor, ki bi Slovence varoval, ne pa jih pobijal in izpostavljajl vsemu mogočemu nasilju.

ISKRENE ČESTITKE, KOMISIJA PRAVIČNOST IN MIR!

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci je z izjavo „Za večjo verodostojnost državnih institucij“ naredila nov, velik korak naprej: zahtevam za pravice Cerkve je dodala zahteve za poštenje v slovenski družbi. Za izjavo zasluži iskrene čestitke. Zaradi mnogih in velikih izkrivljenosti, za katere so odgovorne vodilne plasti, so namreč načeti sami temelji Slovenije,

saj je narod brez morale obsojen na propad.

Ker so se na izjavo takoj kritično oglasili dežurni tožniki Cerkve, jim je treba pojasniti, da Kristus ni ravnal nič drugače. Judovski smetani je brez ovinkov in javno povedal, kaj so: „Hinavci, gadja zalega, nes pametni in zaslepljeni vodniki, precejate komarja, kamelo pa požirate, opustili ste pravičnost...“ To je počenjal iz ljubezni do svojega naroda.

• **Za praznik slovenske državnosti - borčevski miting.**

Na dan, ko je Slovenija razglasila samostojnost in neodvisnost, so v Velenju pripravili pravi borčevski miting, na katerem je kot slavnostni govornik blestel Matjaž Kmecl. V čustveno nasičenem govoru je pozabil na 25. junij in se osredotočil edinole na drugo svetovno vojno in NOB, večni perpetuum mobile starih revolucionarjev. (Mag). Kučan pa je v kratkem nagovoru zatrdil, da brez partizanskega boja ne bi bilo samostojne Slovenije.

Da sta nekdanja član in predsednik CK KPS tako govorila, ni nič čudnega. Koliko časa bo še treba poslušati poveličevanje „NOB“ na račun osamosvojitvene vojne? Zgodovina je dokončno zapisala v svoje anale, da nam je demokracijo in samostojnost prinesla osamosvojitvena vojna, revolucija pa na desetstisoče nedolžnih žrtev, partijsko zaslužnje in državno odvisnost od Beograda. Tudi če kdo noč in dan trdi kaj drugega, se ta dejstva ne bodo spremenila. Dveh resnic pač ni.

• **Predsednik države laže!** - Slava Trošt, *Delo*, (1. julija):

Tudi mene kot človeka in državljanko je že velikokrat užalilo predsednikovo sprenevedanje, njegov neu-

mestni in nespodobni, nestrpnno protistrankarski vri nek v slavnostno vzdušje ob TV-obletnici, njegovo capljanje za pomembnimi dogodki, vtikanje v sodstvo in izmikanje zanj neprijetnim dogodkom.

Vsakoletni obiskovalci Kočevskega roga se sprašujemo, kje je predsednik in vsa tista prva vrsta s figo v žepu, takrat še negotova v politično zmago. Nikogar ni bilo več tja. „Vsa zla dejanja, zablode, stranpoti, zmote in iluzije po vojni“, o katerih je takrat govoril Kučan, niso nič drugega kot zločini.

• **O argentinskih Slovincih** - Anton Drobnič, *Zvon* (junij, 99):

Po prenehanju tožilske službe sem z ženo odšel na dolgo časa nameravani obisk argentinskih Slovincov. Moji vtisi o njih so odlični. To je živa, mlada in zavedna slovenska skupnost, ki ne umira, ampak napreduje in se razvija. Slovenija bi morala to svojo skupnost, ki jo dela kulturno in geografsko bolj razsežno, skrbno negovati, ne samo iz nacionalnih, ampak celo iz lastnih poslovnih razlogov. Tega sedanja postkomunistična država noče videti, saj je argentinska emigracija njena slaba vest, njena sramota, ki umira počasi. (Sramota umira počasi je naslov knjige Janeza Čučka, ki ga je letos Kučan odlikoval za njegovo življenjsko novinarsko delo.) To sramoto (takšnega ravnanja Slovenije z njim) bo treba čimprej ubiti in pokopati, argentinskim Slovincem pa dati zaslužno čast in pravice. Že sedaj pa se med Slovenci v Argentini lahko učimo, kaj je slovenska narodna zavest in državljanski ponos.

NEVZDRŽNA ZATOHLIST

Pred kratkim sva se poslovila s prijateljem, ki

že od leta 1945 živi v tujini. Večkrat je v teh letih obiskal Slovenijo, vse slovensko ima nedopovedljivo rad. To pot je odšel z besedami: „V Sloveniji nimam več kaj iskati.“

Povedal je tisto, kar občuti vsakdo, ki je živel dlje v kakšni demokratični družbi. Tukajšnje ozračje je zatohlo do neznosnosti. Na vseh področjih. Na področju informiranja, politike, gospodarstva, kulture. To zatohlost vzdržujejo sile, ki v več kot 80 odstotkih izvirajo iz totalitarnega režima.

Če skušajo ob vsaki priložnosti ohranjati laž o veličini revolucije, ki je bila v resnici zločin, če skušajo uspehe osamosvojitvene vojske pripisati njej, če reče predsednik republike, da je revolucija pomorila več kot tisoč ljudi (a jih je v resnici več deset tisoč), če pouči papeža, da obstaja o isti stvari več resnic (papež se je moral smejati prav do Rima), če so tudi bivši cekajevci med akademiki, če se vsaka kritična izjava civilne družbe o naši zatohlosti takoj osmeši, če je Cerkev stalno na „prangerju“ in se je lahko loti vsak novinarček, če se ogromne kraje družbenega premoženja dosledno pometajo pod preprogo, če niso niti poslanci sposobni spoštovati ljudske volje, izražene na referendumu in potrjene od ustavnih sodnikov, če..., če..., potem je res „nekaj gnilega v deželi Danski“.

Treba se bo počasi nehati norčevati iz ljudi, sicer jim utegne zavreti.

• **„NOB“** - Ivo Žajdela, *Delo* (3. julija):

Petdeset let se je v Sloveniji pisalo o „NOB“, v resnici pa je bilo (med vojno) prav vse podrejeno načrtom in izjemni angažiranosti KP, da prek revolucije pride na

oblast. Ker so bili komunisti leta 1941 velika manjšina, so morali poseči po vseh sredstvih in med njimi je bila - poleg sistematičnega pobiranja političnih nasprotnikov - velika zloraba uporništva proti okupatorju. Komunisti so vedeli, da brez NOB-politike ne bi mogli postati pomembnejši faktor, zato so vso svojo propagando in dejavnost vložili v ta projekt, in samo pod njegovim okriljem so lahko izvedli izjemno krvavo komunistično revolucijo ter prišli na oblast.

Koliko so navadni partizani za to vedeli in koliko niso? Preveč je napisanega v partizanski literaturi, da bi kdo lahko še trdil, da velika večina partizanov ni vedela, pri kakšnem pošastnem projektu sodeluje.

• Slovenske marginalije

- Drago Jančar, *Delo* (10. julija):

Težko se je ubraniti vtisu, da neka cela fakulteta in cela množica sociologov in komunikologov na njej v glavnem ne počne drugega, kakor se ukvarja s svojo lastno družbeno obsedenostjo, ki se imenuje rimsko-katoliška Cerkev na Slovenskem, nevarnost katoliške rekonkviste ubogih slovenskih duš, gozdov, šol, sploh vsega. Za proučevalce religije na Slovenskem je proučevanje religije sinonim sovražstva do vere. Človek ima občutek, da cele trume družbenih analitikov ne počnejo nič drugega kot to, da prežijo na kakšno novo nadškofovo pridigo in se potem, ko je le dočakajo, do onemoglosti pasejo po njej.

Namesto da bi se slovenski družboslovci ukvarjali z razvojnimi dilemami sodobnega sveta, s protislovljivo slovenske transcijske družbe, ki niso nedolžna in so zapletena in čakajo na pametne analitike, nas kar naprej vlečejo v neke parti-

jske debate, v neke preživele in preževčene obrazce agitpropovskega političnega debatiranja.

V postkomunistični Sloveniji je grotesk za debelo knjigo. Ena takih so naši takoimenovani protestanti. Od vseh drugih protestantov na svetu jih loči to, da ne hodijo v cerkev, pravzaprav naši „protestanti“ sploh niso verni, so ateisti, in še več, skoraj vsi po vrsti so se v prejšnjem sistemu izkazali s temeljitim delovanjem proti vsemu, kar je bilo v zvezi z vero, bili so namreč komunisti, markisti in titoisti. Tovariši iz protestantskega kluba so nekoč napadali ne samo Cerkev in katolištvo, pač pa vero kot tako, religijo kot opij za ljudstvo.

PARLAMENT, DA SE BOG USMILI!

Ko gledam po TV kakšno razpravo v parlamentu, me niti ne moti preveč, če je naenkrat večina sedežev nezasedena, če kdaj pa kdaj ta ali oni poslanec malo zadremčka, če jih kar nekaj redno bere časopis, če več kot eden ustvarja na računalniku. Če se temu in onemu pri branju svojega sporočila za govorniškem pultom močno zatika, če kdaj kakšen poslanec pove kaj tako globokoumnega, kot dvakrat dva je štiri, itd.

Zelo me pa moti (ne)etična plat državnega zbora. Če pustim ob strani, da bi marsikateri poslanec zaradi svoje plitične ali siceršnje preteklosti sploh ne smel sedeti v parlamentu, je najbolj žalostno to, da je večina parlamenta v službi starih sil. Če namreč parlament ni sposoben obsoditi revolucije z njenimi zločini in polstoletnim zaslužnjem naroda, če niso smele po zadnjih državnih volitvah sestaviti vlade pomladne stranke, kljub temu, da so dobile na njih večino, če se je po voli-

tvah s posvetovanji zavlačevalo toliko časa, da so lahko levi našli prodano dušo in prevzeli oblast, če poslanci nočejo ukazovati na referendumu izražene in od ustanovnih sodnikov potrjene volje ljudstva glede volitev, če..., če..., potem je ta parlament res skregan z demokracijo.

• Obračun za prihodnost - Hubert Požarnik, *Delo* (15. julija):

Te dni je kot posebna izdaja mesečnika Nova revija izšel zbornik Sproščena Slovenija. V njem dvajset uglednih slovenskih razumnikov na 400 straneh kritično razmišlja o naši stvarnosti. Peter Jambrej ugotavlja, da se je žar osamosvojitve razblinil in da prihaja do ponovne vladavine nekdanje komunistične nomenklature. - Anton Stres prihaja do sklepa, da se je začel pri nas bohotiti nekakšen borbeni ateizem, ki vodi načrtno kampanjo za diskvalifikacijo Cerkve in vseh moralnih temeljev družbe. - Frane Adam opaža, da naraščata aroganca in ignoranca enega dela sedanje plitične gospodarske in kulturne elite, ki se polašča države.

• Ali so volitve še potrebne? - Franc Blatnik, *Delo* (15. julij):

Ko je prekravljena Štajerska ob utiranju avtocestne trase pokazala posledice povojne industrije smrti, je slovensko sodstvo spet dokazalo, da mu je revolucijska morala še vedno vodilo pri razsojanju takratnih morij: javno tožilstvo je izdalo ovadbo proti neznanim storilcem.

S tako meglo ob pristopu k preiskavi najhujših hudodelstev ne zadovolji razen osumljenecv nikogar, ker je akt, ko je izdan, hkrati že žalosten. K temu, da sodstvo uporablja tak cinizem, ga prav gotovo napeljuje spoznanje, da je bilo dosedanje

maličenje slovenske zavesti dovolj učinkovito, torej se do nedavna utišani duhovi ne bodo zganili in zahtevali javnega odgovora glede odgovornosti za to, kar razkriva zemlja oziroma kar je hotela in se še trudi prikriti KPS.

Pripadnost teh neznanih storilcev je brez najmanjšega dvoma znana. Bili so pripadniki vojske, ki je bila eden od organov takrat že povsem uveljavljene oblasti. Obsodba storilcev ni toliko pomembna, kot je pomembna obsodba organizacije, ki je to hudodelstvo zagrešila. Še manj neznan je, kje se skrivajo storilci, ki so zadali to večstoletno travmo na Slovenskem. Pri takem ravnanju sodne oblasti in brez vsakršne ustrezne odzivnosti na tako početje se povsem upravičeno zastavlja vprašanje: Ali so volitve še potrebne?

IZ NAŠE KRONIKE

Mladinski dan v Slomškovem domu je bil v nedeljo, 8. avgusta; začel se je z mladinsko sveto mašo in nadaljeval s športnim tekmovanjem, skupnim kosilom, kulturnim programom in družabnim delom.

Žegnanje v San Martinu je bilo v nedeljo, 8. avgusta; po sveti maši je bilo slavnostno kosilo; vsako prvo nedeljo imajo družinsko sveto mašo, na tretjo nedeljo pa otroško mašo.

Dinko Bertonec je na dan planincev, 8. avgusta, prejel od vrhovnega poveljnika argentinske veje Martina Balza najvišje andinistično odlikovanje argentinske vojske „zlatega kondorja“; med obiskom v Sloveniji pa sta ga dve gorniški društvi „Skala“ imenovali za častnega člana.

Univerzitetni profesor Milan Komar je za 50-letnico poučevanja filozofije prejel od papeža Janeza Pavla II. čestitke in apostolski blagoslov.

OGLEDALO našega časa

BIL SEM ODVRŽEN V SOD ZA SMETI

Marcia S. je spoštovana žena v San Franciscu. Vodi najstarejšo molitveno skupino v mestu, je znana po svoji vernosti in po tem, da se krajevno cerkveno vodstvo zateka k njej po nasvet v delikatnih primerih.

Tudi njej je Medjugorje spremenilo življenje; Marcia je postala navdušen apostol molitve rožnega venca. Poleg tega je ustanovila okrog San Franciscu dvanajst molitvenih skupin z namenom, da „obkoli“ mesto in da vrne Bogu, kar je božjega, ker je padlo pod oblast temè. V San Franciscu je satanizem tako aktiven kot v nobeni drugi metropoli sveta.

Nekega dne se je Marcie polasčal obup. Njenemu možu, ki je trpel zaradi depresije, je bolezen na očeh večala slepoto, da je potreboval skrbno nego vseh 24 ur na dan. Fizično in psihično izčrpana, je Marcia imela skušnjava, da odpove večerno srečanje pod naslovom *Molitev - Medjugorsko pričevanje*, ki ga vodi v cerkvi Sveti Odrašenik, v župniji San Franciscu, kjer se je največ žrtev aidsa približalo evangeliju. Marcia ve, da bodo njeni poslušalci po večini lesbijke in homoseksualci. Njej je že misel, da mora dati avto iz garaže, odveč. Končno se odloči: navkljub vsemu bo šla...

Marcia ima ista leta kot Marija, ko je stala pod križem. Govori o Mariji kot o svoji najboljši prijateljici, kateri vse zaupava. Besede ji tečejo z vso prisrčnostjo in

skrivnostno močjo, da ji udeleženci pazljivo sledijo.

Ob koncu srečanja se približa Marcii mlad moški, vidno ganjen, da ji pove, kaj je doživel, medtem ko je ona kazala videokaseto o Medjugorju.

- Bil sem ob rojstvu zavržen otrok, ji pravi on. V kakšnih okoliščinah sem se rodil, ne vem. Živega so me vrgli v sod za smeti v garaži bolnišnice. Kričal sem na ves glas in neki moški, ki je šel mimo, je slišal moje kričanje. V strahu je skušal ugotoviti, odkod prihajajo kriki in končno odkril pokrov soda. Bil sem oblit s krvjo, a živ. Mož me je zavil, kakor je najbolj mogel, me odnesel domov in me negoval nekaj dni. Potem se je odločil, da me posvoji in vzredi, če dobi za to dovoljenje. In ga je dobil.

Rastel sem z njim in z njegovimi prijatelji, ki so bili homoseksualci, pod isto streho. Ko sem bil dojenček in skozi vse otroštvo se me ni dotaknila, me ni previla in ne hranila nobena ženska. Nikoli nisem okusil materinske ljubezni. Rastel sem v takšnem okolju in ko sem odrasčal, sem tudi jaz postal homoseksualec.

Pred nekaj leti sem odkril evangelij s pomočjo članov episkopalne Cerkve. Povabili so me, naj se jim pridružim. Nekega dne sem se odločil, da postanem duhovnik te Cerkve.

Na dan posvečenja sem stal z drugimi kandidati, da grem k oltarju, da prejmem sveti red. Vsi so se bližali oltarju, jaz pa sem ostal na mestu kot pribit. Bilo je, kot bi me zadrževale neke roke in mi preprečevale, da bi šel naprej. Nisem bil posvečen in od tedaj sem se vpraševal, kaj me je zadržalo, da nisem šel z drugimi k oltarju.

Ko sem nocoj gledal video, sem bil resnično ganjen. Med gledanjem sem začutil ženske roke, ki so me objemale z nepopisno ljubeznijo. Obrnil sem se, da vidim, kdo je za menoj, a ni bilo nobenega! Slišal sem glas, govoreč: *Dan, jaz te ljubim in ti si moj*. Našel sem končno svojo mater! V trenutku sem razumel, zakaj nisem mogel storiti niti koraka na dan posvečenja... Bila je ona... Ona me je odvrnila, ker homoseksualnost ni od Boga in jaz se moram prej znebiti teh navad in se jih pokesati...

Marcia je poslušala Danovo pripovedovanje in komaj zadrževala solze. Zdaj je razumela, zakaj se je morala premagati, da je prišla ta večer na srečanje. „Ta otrok je bil žrtev, še predno je prišel iz materinega naročja,“ je razmišljala. Žrtev naše družbe.

- Marcia, kaj moram storiti, da postana-

nem katoličan? jo je vprašal Dan.

Danes ima San Francisco enega katoličana več. A ne kakršnegakoli! Tega je Marija čakala že dolgo časa, že od tedaj, ko je bil v sodu za smeti. Da, čakala ga je, da ga objame, da ga končno prižme na materinsko srce. Razlogov zato ne manjka, kajti Dan je na tem, da postane katoliški duhovnik.

(Iz knjige Sor Emmanuel, *Medjugorje, el Triunfo del corazón*)

BOGU SINOVNI - HLAPCI NIKOMUR!

Slovenci smo prvi med slovanskimi narodi prejeli dar krščanske vere, ki je eden od pglavitnih virov zahodne civilizacije. *Slovenščina je jezik Brižinskih spomenikov*, to je najstarejših ohranjenih zapisov v katerem koli slovanskem jeziku. Po izjavi vodilnega francoskega misleca Jean Bodina je bil *karantanski slovenski običaj ustoličenja koroških knezov in vojvod* „enkratni“ in „ni imel sebi enakega demokratičnega obreda nikjer drugje na svetu“.

Naš rojak prof. Felicijan je seznanil svet s svojim odkritjem, da je Tomaž Jefferson natančno 200 let po Bodinovi knjigi prav opis ustoličenja zaznamoval s svojimi začetnicami, kar je storil le, kadar je opazil kaj izjemno važnega - in v tem slovanskem obredu je odkril konkretni zgodovinski primer tako imenovane socialne pogodbe, ko suvereno ljudstvo pogojno in preklicno prenese oblast na vladarja ali vlado, lahko pa vladi to oblast tudi odvzame, kar je seveda bistvo vsake resnične demokracije.

Harvardski zgodovinar Crane Brinton pa nam pove, da je ta slovanski obred igral pomembno vlogo v razvoju zahodnih demokratičnih ustanov - vsekakor zgovoren dokaz, da smo Slovenci doprinesli svoj častni delež k demokraciji in civilizaciji Evrope in Amerike.

KDO JE BRANIL EVROPO V 16. STOLETJU?

Kaj bi se zgodilo s Srednjo Evropo brez junaškega odpora Slovencev in Hrvatov proti takrat izredno močnim, krvoločnim in roparskim Turkom? Poglejmo le en bleščeč primer! Čeprav so Turki imeli veliko premoč, jih je na dan svetega Ahaca, 22. junija 1593, v bitki pri Sisku temeljito porazila krščanska vojska pod poveljstvom *Andreja Turjaškega z gradu Turjak na Dolenjskem*. Sam papež Klemen VIII. je Andreju

Kardinal Ambrožič nas je obiskal

Člani slovenske skupnosti v Velikem Buenos Airesu smo imeli med nami za nekaj dni torontskega nadškofa, kardinala dr. Alojzija Ambrožiča, ki nas je obiskal na povabilo Slovenskega dušnega pastirstva.

V petek, 20. avgusta, smo ga sprejeli na letališču slovenski dušni pastirji, njegovi sošolci iz begunske gimnazije in predstavniki organizirane skupnosti. Slovenski šopek mu je ob dobrodošlici

izročila Karolina García. Vse dni je nadškof bival v hiši slovenskih dušnih pastirjev.

Prvo srečanje z rojaki je bilo že isti večer v cerkvi Marije Pomagaj in nato v Dvorani škofa Rožmana. Na začetku maše mu je izrekel pozdravne besede delegat dušnega pastirstva prelat Jože Škerbec, po evangeliju pa je nagovoril rojake kardinal. Med mašo je pel zbor Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaser. Po maši je kardinal položil šopek pred spomenik domobrancem in žrtvam revolucije ter vodil molitev. Mirko Vasle je posnel svoj pogovor s kardinalom za slovensko radijsko uro „Okence v Slovenijo“ za oddajo naslednjega dne.

Pozdravna napisa pred dvorano in v dvorani ter nadškofov grb je pripravil Stane Snoj. V dvorani je delegat Škerbec na kratko predstavil dušno pastirstvo, predsednik društva Zedinjena Slovenija Tone Mizerit je gosta pozdravil v imenu organizirane skupnosti, Slovenski otroški zbor ZS pod vodstvom Marte Selan pa je zapel tri pesmi. Po kratkem nagovoru je nato kardinal segal v roke in se pogovarjal z rojaki ob prigrizku, ki so ga pripravile članice Zveze slovenskih mater in žena.

V soboto je zajtrkoval s skupino slovenskih krščanskih demokratov. Ob 10 so se zbrali učenci vseh naših sobotnih šol z učiteljskim zborom v cerkvi Marije

Pomagaj in nato v dvorani. Učenci otroškega vrta so napolnili oder, drugi učenci pa dvorano. Pesmi in recitacije posameznih šol je z izbranimi besedami povezovala učiteljica Nadica Kopač Grohar. Enourni program je potekal brezhbno in prisrčno. Po fotografiranju so se otroci bližali kardinalu zaupno in otroško prisrčno.

Ob 12. uri je imel na radijski oddaji „Okence v Slovenijo“ intervju z novinarjem Mirkom Vasletom. Na kosilo ga je povabil Naš dom v San Justu, kjer ga je pozdravila predsednica ND Mici Malavašič Casullo, Mladinski zbor San Justo mu je zapel nekaj pesmi. Skupnega kosila se je udeležilo veliko sanjuških rojakov.

Popoldne se je kardinal srečal s Srednješolskim tečajem rav. Marka Bajuka. Ravnateljica prof. Neda Vesel Dolenc ga je pozdravila in mu predstavila tečaj, visoki gost je nagovoril dijake, s profesorskim zborom pa sedel za mizo k malici. Ob 20. uri je imel kardinal predavanje o sekularizaciji na kulturnem večeru SKA, po predavanju pa prebil več časa v pogovoru ob prigrizku.

V nedeljo, 22. avgusta, ob prazniku Marije Kraljice, je kardinal maševal v Slovenski vasi, kjer so tisti dan začeli z duhovno obnovo ob 40-letnici posvetitve cerkve Marije Kraljice. Pred mašo ga je v imenu farne skupnosti pozdravil prof. dr. Andrej Fink. Na kosilu je bil kardinal pri Dimnikovih v Caserosu skupaj z dušnimi pastirji. Popoldne je bila letna romarska pobožnost v Lourdesu s petimi litanijami Matere božje, posvetilno molitvijo in blagoslovom z Najsvetejšim ter mašno daritvijo. Kardinalovo vodstvo romarske pobožnosti z njegovo pridigo in sončno popoldne sta privabili množično udeležbo slovenskih vernikov. Po pobožnosti je bila še priložnost za obisk Slovenskega doma v San Martinu. Tam ga je pozdravil predsednik SL inž. Toni Kastelic, sanmartinski pevski zbor pod vodstvom Lučke Marirček Kastelic pa je nadškofu v pozdrav zapel tri pesmi. Pri skupni večerji je bila priložnost za srečanje tamkajšnjih rojakov s kardinalom.

Ponedeljek je kardinal preživel s sošolci pri Kremžarjevih in z njimi obujal skupne spomine: Ti so Julka Bohinc Vidmar, Marija Božnar Snoj, Nada Clemente Jerebič, Stanko Jerebič in dr. Marko Kremžar. Nekateri izmed njih so se srečali šele po 50 letih. Na večer ga je povabila Zveza slovenskih mater in

Turjaškemu poslal zahvalno in pohvalno pismo, cesar Rudolf II. je v dunajski dvorni kapeli zaukazal slovesni Te Deum - zahvalo vsega cesarstva za to pomembno zmago, Slovenci pa so jo hvaležno proslavili z izgradnjo cerkve svetega Ahacija v Malem Ločniku pri Turjaku.

ŠKOF ANTON MARTIN SLOMŠEK

Slovenski svetniški kandidat - Anton Martin Slomšek, ki ga je letos 19. septembra v Mariboru proglasil za blaženega papež Janez Pavel II., ni bil samo čudovit dušni pastir, vzgojitelj in širitelj prosvete, ampak tudi **začetnik ekumenskega gibanja**, ki se je iz slovenske Slomškove sadike razraslo in razcvetelo in danes igra tako pomembno po-

vezovalno vlogo med verstvi vsega sveta.

MISIJONAR FRIDERIK BARAGA

Svetniški škof Friderik Baraga je bil poleg vsega drugega tudi odličen lingvist. Njegov **indijanski slovar** še danes ponatiskujejo kot najboljšega. Naš rojak Baraga je prvi med vsemi ameriškimi škofi izdal svoja pastirska pisma tudi v indijanski očipvejščini in mu ameriški sociolog Joseph Roucek pripisuje **začetništvo kulturnega pluralizma v Ameriki**. Šele nad sto let po Baragovi smrti je ameriški kongres namesto anglosaksonske teze uradno sprejel kulturni pluralizem kot pravilno opredelitev ameriške družbe.

(Iz avstralskih MISLI, november 1998)

žena v Slovensko hišo na srečanje in večerjo. Pozdravila ga je predsednica Pavlina Dobovšek, pogovor pa povezovala kulturna tajnica Irena Fajdiga.

V torek je v spremstvu delegata Jožeta Škerbca in dr. Jureta Rodeta obiskal v nadškofijskem domu buenosaireskega nadškofa dr. Jorgeja Bergoglia in na veleposlaništvu RS opolnomočenega ministra Tomaža Kunstlja.

Opoldne je bilo srečanje s slovenskimi duhovniki, ki so s kardinalom somajevali v cerkvi Marije Pomagaj, nato pa sedli z njim h kosilu v Slovenski hiši. Srečanja so se udeležili naslednji duhovniki: Albin Avguštin, France in Jakob Barle, Marjan Bečan, Matija Borštnar, France Burja OFM, Janez Cerar CM, Franc Cukjati, Jakob Fideršek, Mirko Grbec, Igor Grohar, Jože Guštin, Franc Himmelreich, Lojze Kukovica DJ, Ivan Likozar CM, Janez Petek CM, Janez Pintar, Tone Pintarič, Tone Prešern SDB, Tone Rant SDB, Jožko Repovž SDB, Jure Rode, Franc Šenk, Jože Škerbec, Danijel Vrečar SDB in France Urbanija. Nekateri duhovniki zavoljo nujne za držanosti niso mogli priti.

Ob 20. uri zvečer je bilo v Slovenski hiši srečanje s predstavniki Zedinjene Slovenije in Medorganizacijskega sveta. Uradne besede je povedal predsednik ZS Tone Mizerit. Za njim so se predstavili predstavniki vseh domov in ustanov. Kardinal je izrazil presenečenje nad organiziranostjo naše skupnosti.

V sredo, 25. avgusta, dopoldne je kardinal Ambrožič sprejel Staneta Snoja in Tineta Debeljaka, ki sta ga intervjevala za „Duhovno življenje“ odnosno za „Svobodno Slovenijo“. Popoldne je odpotoval. Sošolci in predstavniki dušnega pastirstva in ZS smo mu na letališču zaželeli srečno pot in izrazili željo po ponovnem snidenju. Vsi rojaki, ki smo se z njim srečali, smo bili zadovoljni, da smo osebno spoznali rojaka, ki je v vesoljni Cerkvi dosegel najvišje mesto od Slovencev in je izšel celo iz naših vrst političnih beguncev.

Kardinal pa je v pismu po vrnitvi strnil svoje doživetje slovenske skupnosti v Argentini takole: „Glavni vtis, ki sem ga odnesel, je občudovanje in spoštovanje Vaše katoliške in slovenske samozavesti in ogromnega dela, ki traja že več kot pol stoletja. Človek ne bi verjel, če ne bi videl Vašega verskega, kulturnega pa tudi gospodarskega truda in uspehov. Kaj vse se dogaja pri vas! Naj se Bogu zahvalim za vse, za Njim pa Slovencem v Argentini.“

ZBORU GALLUS

čestitke ob zlatem jubileju in dobre želje za naprej

JOŽE ŠKERBEC

Pol stoletja je naša politična izseljenska skupnost že v Argentini. S seboj smo prinesli trdno vero, močno narodno zavest in demokratično prepričanje. Domovino smo zapustili z bolečino v srcu, skozi taboriščna leta upali na skorajšnjo vrnitev, navsezadnje pa prišli do spoznanja, da moramo v neznani svet in negotovo prihodnost.

Vselili smo se v dotlej neznane dežele, ki so nam odprle vrata, se živeli in v potrebnem prilagodili, hkrati pa skušali ohranjati svojo kulturno istovetnost. Zvestoba pripadnosti svojemu narodu, materinemu jeziku in slovenskim izročilom, so nam vrednote, ki jih tudi po pol stoletja ohranjamo in gojimo. Med drugimi izrazi naše kulturne istovetnosti je seveda tudi naša pesem, narodna in cerkvena, ljudska in zborovska. Slovensko pesem smo gojili že v negotovih begunskih razmerah in jo gojimo tudi v novih domovinah.

Slovenski vseljenci v Argentini smo imeli srečo, da smo imeli seboj ljudi takega kova, ki so ob vseh težavah vživljanja v nove razmere, boja za

preživetje in grajenja družinskih domov, čutili odgovornost, da organizirajo skupnost in potrebne ustanove. Med te moramo šteti mons. Antona Oreharja in dr. Julija Savellija. Prvi je zgradil in vodil Slovensko dušno pastirstvo, drugi pa ustanovil in vodil mešani pevski zbor Gallus.

Slovensko dušno pastirstvo je omogočilo slovenske maše in druga bogoslužna opravila v našem osrednjem središču in vseh krajevnih središčih, zbor Gallus pa je pod vodstvom dr. Julija Savellija sodeloval pri vseh važnejših verskih, kulturnih in narodnih prireditvah. Kaj bi bile skozi desetletja naše verske svečanosti in druga slavlja brez sodelovanja Gallusa, dokler se niso oblikovale druge pevske skupine, si težko predstavljamo.

Tu bi poudaril pomen Gallusa pri bogoslužnih opravilih in cerkvenih prireditvah. Zbor je pel pri polnočnici, pri obredih velikega tedna, pri žeganjih in proslavah praznika Kristusa Kralja, pri birmah in porokah, ob obiskih slovenskih škofov, pri novih, srebrnih in zlatih mašah, vedno in povsod, kjer je

Miha Gaser je ob Gallusovem jubileju pripravil v Sobi dr. Julija Savellija razstavo fotografij in drugih predmetov iz 50-letne bogate zgodovine tega zbora. - M. Vombergar

DR. JULIJ SAVELLI

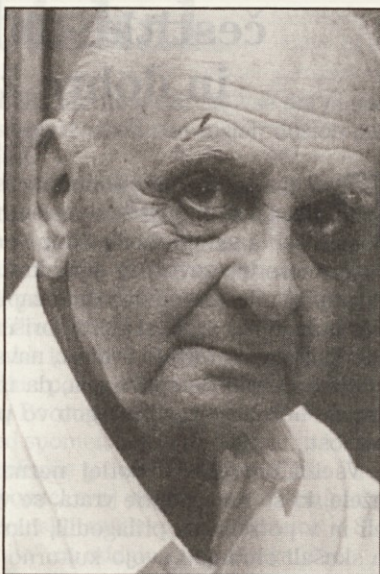
Zivljenje in delovanje zbora Gallusa je tako tesno povezano z njegovim ustanoviteljem in dolgoletnim zborovodjem dr. Julijem Savellijem, da si brez njega zbora sploh misliti ne moremo. V čast nam je, da se ob zlatem jubileju zbora spomnimo ustanovitelja.

Nemirna in pestra je bila življenjska pot dr. Julija Savellija. Zanimivo je, da je bil ta zvesti Slovenec rojen leta 1912 v Čelebiču, majhni vasici ob bosansko-črnogorski meji, kjer je bil njegov oče vojaški poštar. Ker je družina še nekaj let živela v Bosni, ga je njegova teta Fani leta 1918 vzela s sabo v Slovenijo, da bi hodil v slovensko šolo. V ljudsko šolo je hodil v raznih krajih Slovenije. Gimnazijo je dovršil v Celju, kamor se je družina preselila. Po odlično opravljeni maturi se je odločil za študij prava na Univerzi v Ljubljani. Diplomiral je leta 1936 in dve leti kasneje napravil doktorat. Po vojaški službi se je zaposlil kot pravnik v tovarni Stora v Šentvidu nad Ljubljano.

bilo treba.

Zbor Gallus ni bil izrecno cerkven zbor, vendar je gotovo največkrat prepeval ravno pri cerkvenih opravilih. Njegov ustanovitelj in pevovodja dr. Julij Savelli je bil osebno globoko veren človek, poznal pa je tudi dobro bogoslužne predpise in duha bogoslužja in posredoval tega duha tudi zboru. Vedno smo bili nanj ponosni. Zavedali smo se, da religiozna glasba obdaja obrede z večjo slovesnostjo, polneje izraža molitev in spodbuja k ubranosti duš. Zavedali smo se tudi, da je dr. Savelli s talentom, izkustvom in požrtvovalnostjo dosegel pri zboru visoko poustvarjalno raven in tako sooblikoval naše obrede, da so bili res praznični.

Veseli smo, da je zbor dočakal svoj zlati jubilej in ves čas izpolnjeval svoje poslanstvo, za kar mu iz srca hvaležno čestitamo, hkrati pa mu želimo, da bi bil zlati jubilej spodbuda in izhodišče za nadaljnja leta prepevanja v osebno zadovoljstvo njegove sedanje pevovodkinje gospe Anke Savelli Gaser, članov zbora in vseh naših ljubiteljev lepega petja.

„Pevec bo,“ so odločile sojenice malemu Julčku ob zibelki. Bog mu je dal pevski dar. Poleg študija se je dr. Savelli posvečal tudi petju. Že v petem gimnazijskem razredu je vodil dijaški zborček. Redno pa je z očetom pel pri župnijskem zboru celjske opatijske cerkve in v zboru celjskega prosvetnega društva. Vsa leta univerzitetnega študija v Ljubljani je bil član Akademskoga pevskega zbora, ki ga je vodil France Marolt. Dve leti je vodil tudi Akadems-

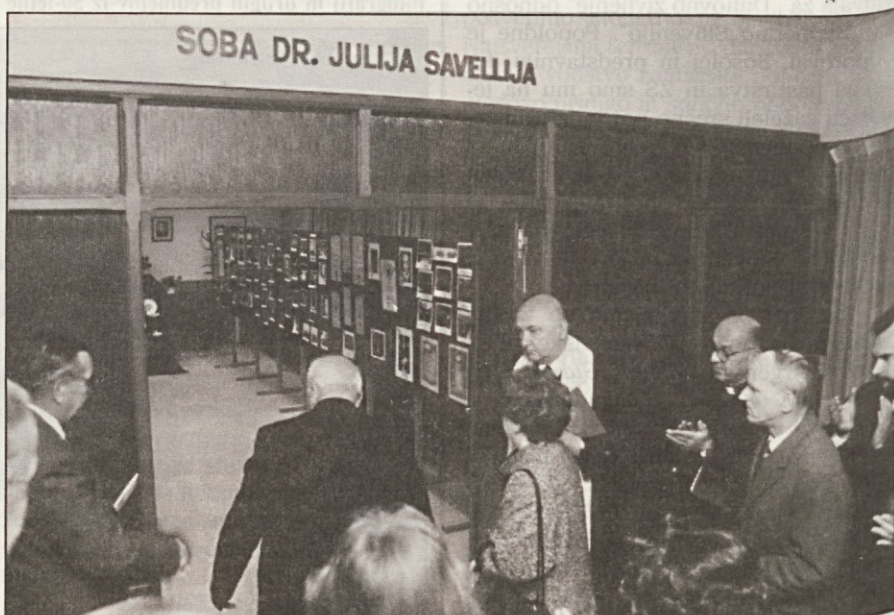
ki cerkveni pevski zbor, ki je vsako nedeljo pel v frančiškanski cerkvi.

Februarja 1941 se je dr. Julij Savelli poročil z Lijo Kristanovo. Poročil ju je brat, duhovnik Vilko. Oba novoročenca sta bila pevca v stolnici sv. Nikolaja in v cerkvi Srca Jezusovega. Mladi par ni dolgo časa užival miru in zakonske sreče. Aprila 1941 je nemška vojska vdrla v Jugoslavijo; na Slovenskem je komunistična stranka začela organizirati revolucijo. Vsak krščanski Slovenec se je opredelil. Dr. Savelli je bil član Slovenske legije. Prišel je v roke nemške policije in prebil več mesecev v zaporu.

Ob koncu vojne se je dr. Savelli skupaj z drugimi begunci umaknil na Koroško. Slovo je bilo težko; doma je pustil nosečo ženo in dve hčerki; Anko in Alenko. Tretji otrok, ki se je rodil v očetovi odsotnosti, je bil sin Julij. Lačne in izmučene begunce ob Baškem jezeru so Angleži naložili na tovornjake in odpeljali v Italijo. Najprej so se ustavili v Vidmu, potem so jih preselili v Treviso in naprej v Sevegliano.

Slovensci vedno pojemo: v veselju in trpljenju. V taborišču se je kmalu organiziral EPZ Slovenija, ki ga je vodil Andrej Pogačar. Tu je dr. Savelli zopet pel. Zbor je pripravil več koncertov, potoval v Rim in bil sprejet v posebni avdienci pri sv. očetu Piju XII. Taboriščnike so preselili v Senigallio. Dr. Savelli je bil kasneje kazensko

Slovesnost poimenovanja Sobe dr. Julija Savellija. Zborovodkinja Anka Savelli Gaser in Ivan Rode sta odvezala simbolični trak na vratih sobe. - Foto: M. Vombergar

ANKA SAVELLI GASER

Rojena je bila v Ljubljani v glasbeno nadarjeni družini gospe Lije Kristan Savelli in dr. Julija Savellija. Leta 1945 se je njen oče dr. Savelli pridružil reki beguncev in se preko Koroške umaknil v Italijo. Družina je ostala v Ljubljani. Težki časi so bili za mater s tremi otroki: Anko, Alenko in Julija. Očeta so otrokom nadomeščali stari starši, tete in strici. Anka je dobila prvi stik z glasbo v nežnih otroških letih, ko je z materjo in teto Nušo hodila k sv. maši na kor v stolnici in k uršulinkam. Z osmimi leti se je začela učiti igrati na klavir na glasbeni šoli pri prof. Rosandi Pleiweis. Z enajstimi leti je že nastopila na radijskem programu: „Mali umetniki izvajajo velike umetnine.“

Leta 1954 je vsa družina odšla k očetu v Argentino, kamor je prispela 17. junija na praznik sv. Rešnjega teleasa. Anka je nadaljevala študij klavirja pri prof. Osani in leta 1958 diplomirala na Akademiji glasbene znanosti in umetnosti. Z „Gallusom“ se je srečala prvo nedeljo svojega bivanja v Argentini na procesiji v Don Boskovem zavo-

du. S štirinajstimi leti je začela peti pri zboru. Leta 1957 je prvič nastopil prvi Gallusov Mladinski zbor; Anka ga je spremljala na klavirju.

Ankin ognjeni krst kot organistke Gallusa je bil 11. aprila 1959 v mestu Concepción del Uruguay, ko je zbor pel pred celotno argentinsko vlado s

premeščen v Reggio Emilia, od koder ga je rešil minister Miha Krek.

V Argentino se je izselil 24. maja 1948. Kakor vsi begunci, se je tudi on srečal z začetnimi težavami. Pridno se je učil španščine in študiral argentinsko delovno pravo. Dobil je različne zaposlitve; končno je bil dolga leta na vodilnem mestu v tovarni nogavic v Ciudadeli, kjer je tudi dočakal upokojitev.

Leta 1954 se je dr. Savelliju izpolnila srčna želja. V Argentino je prišla njegova ljubljena žena Lija s hčerka Anko in Alenko ter sinom Julijem. Zopet so zaživel srečno družinsko življenje.

Dr. Julij Savelli se ni posvečal samo poklicnemu delu in družini. Takoj ob naselitvi je spoznal, da se bomo morali v Argentini organizirati, če se hočemo ohraniti kot narodna skupnost. Bil je odbornik v osrednjem društvu DS oziroma ZS (Zedinjena Slovenija), član načelstva SLS, kasneje je podpisal pristop k SKD. Bil je večletni predsednik SKAS; predsednik Slovenske pristave v Castelarju, profesor na

Slovenskem srednješolskem tečaju in še in še.

„Pesem je bila najvidnejši izraz Vaše ljubezni do slovenstva,“ je ob smrti dr. Savellija zapisal dr. Kremžar. Kmalu po naselitvi je skupaj s pripravljalnimi odborom ustanovil Slovenski pevski zbor Gallus, katere mu je bil zborovodja šestintrideset let. Koliko časa je posvetil tej svoji ljubezni do slovenstva, ve samo Bog. Priprava koncertov, pevske vaje, nastopi, sv. maše, razne prireditve, nove in zlate maše, poroke; vse to lahko preštejejo samo božji računalniki. Njegovo zaslužno delo mu je priznala tudi domovina ob prisrčnih sprejemih, ko je bil leta 1991 SPZ Gallus v Sloveniji. Ljubljanski nadškof in metropolit mu je odelil najvišje cerkveno odličje sv. Cirila in Metoda za zaslužno delo na področju cerkvene glasbe.

Krščanstvu in slovenski domovini je dr. Savelli ostal zvest do konca življenja. Vsemogočni ga je poklical k sebi na cvetno nedeljo, 4. aprila 1993, ko je odšel po večno plačilo.

predsednikom dr. Frondizijem na čelu in je bil prof. Osana zadržan. Od tedaj je zbor vedno pogosteje spremljala na klavirju in orglah in ostala njegova korepetitorica in organistka.

Leta 1956 je postala pevska referentka pri SDO. Dekliški zbor se je pod njenim vodstvom oblikoval v Slovenske mladenke; tem so sledile kasnejše druge Slovenske mladenke, ustanovljene decembra 1969. Kasneje je vodila dekliški zbor Gallus, ki se je preoblikoval v mešani mladinski zbor. Pod njenim vodstvom je leta 1980 nastal Slovenski komorni zbor, ki je nastopal v skupnosti in izven nje.

Tudi na Slovenski pristavi v Castelarju se je redno udeleževala. Več kot deset let je poučevala petje v Prešernovi šoli; pripravila stalne in priložnostne pevske skupine, ki so sodelovale pri kulturnih prireditvah in cerkvenih slovesnostih. Tudi sedaj vedno rada spremlja vse pevske dejavnosti pristaske šole in skupnosti.

Ko je leta 1984 dr. Savelli po 36. letih prenehal z dirigiranjem Gallusa, je to delo prevzela njegova hčerka. Zbor je pripeljala do zavidljive višine na turnejo v Slovenijo in sedaj do zlatega jubileja. Vsa ta leta je težko in zahtevno delo opravljala s strokovno natančnostjo in predvsem z veliko predanostjo in ljubeznijo do slovenske pesmi in petja sploh.

Od leta 1963 je poročena z gospodom Mihom Gaserjem. Njun srečni zakon razveseljujejo trije sinovi, dve snahi in doslej dva vnučka.

Kljub težavam, s katerimi se v življenju sooča, je vedno prijazna, pripravljena sodelovati in pomagati. Gallusove pevce ima prisrčno rada in pevci ji to ljubezen vračajo. Njeno življenje spremlja pesem in njena nežna ženska narava čuti, da je s petjem življenje lepše.

IZ NAŠE KRONIKE

Zlati jubilej Slovenskega pevskega zbora Gallus: Slavnostni koncert SPZ Gallus je bil v soboto, 7. avgusta, v Slovenski hiši mons. Antona Oreharja; ob 19,15 je bila v cerkvi Marije Pomagaj sveta maša za ustanovitelja dr. Julija Savellija in pokojne pevce Gallusa; po maši je bila velika soba v 1. nadstropju poimenovana „Soba dr. Julija Savellija“; dr. Edo Škulj je spregovoril o osebnosti zborovodja Savellija, prelat

Jože Škerbec je zmolil posvetilno molitev: „Gospod Bog, vir resnice, pravice, dobrote in lepote, prosimo te, blagoslovi to sobo, ki jo danes poimenujemo po doktorju Juliju Savelliju, ustanovitelju in dolgoletnemu voditelju SPZ Gallus. S tem poimenovanjem želimo izraziti priznanje in hvaležnost dr. Savelliju in zboru Gallus za skoraj polstoletno sodelovanje pri prazničnih obredih in svetih mašah ter cerkvenih slavnostih Slovenskega dušnega pastirstva, kot tudi za petje na kulturnih in narodnih prireditvah naše skupnosti. Pokojnemu dr. Savelliju podeli, Gospod, milost, da te bo slavil z novo pesmijo v nebeškem kraljestvu, nas pa naj spomin nanj spodbuja, da bomo tudi mi gojili duhovne, kulturne in narodne vrednote, slavili tebe in služili bratom tudi s pesmijo in kulturnim delovanjem. Po Kristusu, našem Gospodu;” zbor je zapel Gallusov motet *Ecce quomodo moritur justus*, zborovodkinja Anka Savelli Gaser in Ivan Rode pa sta odvezala simbolični trak na vratih sobe; koncert je bil v Dvorani škofa Rožmana, ki jo je praznično opremil scenograf Tone Oblak; program je napovedoval in povezoval Tone Rode; v 1. delu koncerta je zbor izvajal naslednje pesmi: St. Pirnat; Na Gorenjščem je fletno; P. Lipar: Snubarska; Sl. Mihelčič: Tam u dolu; C. Krpač: Ko ptičica sem pievala; Kaj ti, deklica; Kukavica; O. Dev: Prelepa je selška dolina; Sl. Mihelčič: Jaz 'mam pa konj'čka; Z. Prelovec: Ženka mi v goste gre; zboru so čestitali delegat SDP Jože Škerbec, predsednik ZS Tone Mizerit ter predstavnik poslaništva RS opolnomočeni minister Tomaž Konstelj; v 2. delu koncerta so bile na sporedu: F. Kimovec: Marko skače; L. Kramolc: Pesem o rojstvu, Kmetovski ovčar; C. Krpač: Moj pobič rajža; Fr. Marolt: Pojdem u Rute; K. Boštjančič: Prišel ljubi je pod okno; M. Tomc: Svatovske pesmi; M. Rožanc: Majolka; z bivšimi pevci pomnoženi mešani zbor je zapel: V. Mirk: V Tamar; M. Hubad: N'mav čriez jizaro in Škrjanček poje; vsi pod vodstvom pevovodkinje Anke Savelli Gaser; solisti so bili Metka Malovrh in Sonja Zorko Snój (sopran), Terezka Prijatelj Žnidar (mezzosopran), Andrej Makek (tenor) in Bogdan Magister ter Janez Marinček (bariton);

čestitke pevovodkinji in zboru so izrekli tudi Mici Malavasič Casullo v imenu Našega doma San Justo, Pavlinka Zupanc za Mladinski zbor San Justo, Lučka Marinček Kastelic za zbor iz San Martina ter Marta Selan za Slovenski otroški zbor ZS; iz Bariloč sta poslala čestitke Lučka Kralj Jerman in Slovensko planinsko društvo; Vida Bedenčič in Ivan Rode sta bila imenovana za častna člana zboru za 50-letno sodelovanje; Miha Gaser je pripravil bogato razstavo iz zborovega arhiva; šopek so prejeli

Pevovodkinja ANDREJKA SELAN VOMBERGAR

Študije glasbene pedagogije je dokončala na Državnem glasbenem konzervatoriju Carlos López Buchardo in višjo šolo za zborovodje, ki jo je vodil Roberto Saccante na Provincijskem konzervatoriju Alberto Ginastera ter se izpopolnjevala na seminarjev Roberta Sunda in Joséja Vallesija. Od leta 1989 do leta 1994 je bila pri zboru Alberto Ginastera in bila z njim na turnejah po Evropi.

Leta 1992, ko je Mladinski zbor San Justo prvič pel v Sloveniji in v Avstriji, je prevzela vodstvo tega zbora, ki ga je pred leti ustanovil njen oče Andrej Selan. Ko je zbor praznoval svojo 25-letnico, ji je ZKO Slovenije podelila srebrno Gallusovo značko.

Koncert ob predstavitvi CD plošče: V soboto, 28. avgusta, je v Dvorani škofa Rožmana v Slovenski hiši Mladinski pevski zbor San Justo pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar izvajal tri skladbe Gallusa in izbor slovenskih in argentinskih naro-

tudi Mirjam Klemenc za pomoč zboru, Tone Oblak za scenografijo, Mirjam Oblak za organizacijo koncerta, Sonja Zorko Snój in Metka Mizerit za jubilejno brošuro; bil je prelep večer in številno občinstvo se ob koncu kar ni moglo raziti.

dnih pesmi, ki jih je posnel na svoji prvi zgoščenki „Odmevi izpod Andov”; 1. del koncerta je obsegal naslednje pesmi: Resonet in laudibus, Heroes pugnate viri, Permultos liceat (Jacobus Gallus), Sem zaljubljen bil (priredil D. Adam), Dober večer (prir. U. Vrabc), Po cesti gre (prir. U. Vrabc), Debeli Kum (R. Simoniti), Mlatiči (K. Mašek), Marko skače (prir. S. Vremšak), 2. del pa Shenandoah (severnoam. narodna, pr. J. Erb), Si Buenos Aires no fuera asi (E. Blázquez), El Caramba (pr. R. Sagastizábal), Por un viejo muerto (Damián Sánchez), Póngale por las hileras (José Vallesi), Potosino soy (Salinas) in Carnavalito quebradeño (prir. E. Rosáenz); scena: Tone Oblak, luči in zvok: Damjan Ahlin, napovedovalca Danica Malovrh in Emil Urbančič, razčlenitev programa: prof. Ivan Vombergar; koncert je bil pod okriljem SKA; pevovodkinja je ob sklepu prejela šopke od SKA, Našega doma, zboru Gallus in svoje družine, pevovodkinja in zbor pa navdušen aplavz občinstva, ki je napolnilo dvorano.

IZ NAŠE KRONIKE

Slovenci v Rosariu so v nedeljo, 24. julija, proslavili 69-letnico ustanovitve in 4-letnico preporoda Slovenskega doma Triglav; leta 1930 so ustanovili Slovensko delavsko društvo Triglav, ki je po dolgih letih aktivnosti zamrlo, pred 4. leti pa se obnovilo v Slovenskem društvu Triglav na ulici Mitre 3924; predsednik ustanove je Marjan Jeriha, tajnik pa Mihael Moškát; na kratki akademiji je spregovoril predsednik Jeriha, nato pa skupaj z Moškatom izročil posebno priznanje Darku Erzetiču, folklorna skupina mladih pa je nastopila z narodnimi plesi (Cecilija Salazar Novak); sledila je slavnostna večerja; slavnosti se je udeležila tudi skupina odbornikov slovenskih društev iz Buenos Airesa.

Zasedanje (občni zbor) argentinske konference Svetovnega slovenskega kongresa je bilo 11. avgusta v Slovenski hiši; izvoljen je bil odbor: predsednik Tone Mizerit, podpredsednik Marjan Loboda, tajnica prof. Neda Vesel Dolenc, blagajnik Ciril Jan.

Rajmund Kinkel: MIHELČIČEVA ZMKD

Buenos Aires, 1998

Mihelčičeva ZMDK je spominska brošura, ki so jo izdali bivši člani Zveze mladih katoliških delavcev (Stane Hrovat, Marjan Šušteršič, Tone Skok in Rajmund Kinkelj), vse delo pa je koordiniral in izvedel natis z sodelovanjem ljubljanske podružnice celovške Mohorjeve družbe mons. Zdravko Reven (80 strani).

Vsebina je razdeljena na devet poglavij: Usodni vpliv delovnega okolja, Pravila ZMKD, Pod udarci medvojnega časa, V taboriščih in po svetu, Mihelčičeva begunska leta, Prijateljstvo po svetu, Predvojna socialna šola, Leta preizkušanj in odpora ter Mihelčičeva razlaga Cardijnovih misli.

Kljub gornji razdelitvi moremo reči, da ima delo dvojni namen. Po eni strani vsaj delno prikazati osebnost salezijanskega duhovnika dr. Franca Mihelčiča, ki je organiziral v okviru katoliške Cerkve mlade slovenske delavce in jih tako skušal zavarovati pred kvarnim vplivom materialističnega okolja, v katerem so preživeli svoja mlada leta. Zato je zanje in s pomočjo njih samih ustanovil Zvezo mladih katoliških delavcev.

Drugi namen pa je osvetlitev in ohranjanje spomina na to organizacijo, ki je po nekaj letih obstoja postala ses-

Potovanje v Evropo dijakov slovenskih srednješolskih tečajev iz Argentine

Abiturienti *Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka (SSTRMB)* iz Buenos Airesa so tudi letos obiskali Slovenijo, tokrat kot RAST 28. Skupino 17 dijakov sta spremljala profesorja tečaja arh. Jure Vombergar in Janez Cerar CM. Tej skupini se je v Sloveniji pridružilo še 14 dijakov Srednješolskega tečaja iz Mendoza (katere je spremljala Angelca Šmon Bajda) in pa en dijak iz Bariloč. Tako je bilo vseh skupaj iz Argentine 35. Tudi letos je potovanje po Sloveniji in zamejstvu za vse študente iz zdomstva pripravilo društvo *Slove-*

nija v svetu (SVS), katerega predsednik je Boštjan Kocmur. Osebnost se je zavzel, da so ustanove Republike Slovenije (RS) in razni sponzorji omogočili, da je potovanje od začetka do konca potekalo brez stroškov za vse člane odprave. Njegova zasluga je tudi, da je potovanje v RS in zamejstvu potekalo brezhibno: vsakodnevni program obiskov, prevoz z avtobusi, nočite in trije obroki hrane vsak dan.

Skupno potovanje argentinskih srednješolcev je trajalo skoraj mesec dni: en teden križarjenja po Sloveniji, dva tedna obiskovanja 18. poletne šole

tavni del slovenske Katoliške akcije. Ta mladodelavska organizacija je bila že lepo razvejana po Sloveniji. Prvi udarec pa je dobila ob nastopu zasedbenih sil leta 1941, ko se je delovanje omejilo na Ljubljano, Dolenjsko in Notranjsko. Člani so začeli padati pod streli komunistične revolucije, zlasti v vrstah domobranstva, kamor jih je klicala njihova krščanska in narodna zavednost.

Končno je prišlo leto 1945. Preostali člani so se podali na begunsko pot z ostalimi rojaki. V avstrijskih in italijans-

kih taboriščih so znova pričeli z organizacijo, močnejše pa so se postavili na noge tu v Argentini. Tudi po uradnem prenehanju organizacijskega dela je njihov vpliv še vedno viden v slovenski skupnosti, saj so bili njih člani po večkrat predsedniki Domov kakor tudi na drugih odgovornih mestih naše organizirane skupnosti.

Želimo zaključiti te vrstice kakor je naš dr. Mihelčič zaključeval svoja pisma: *Vse v večjo slavo božjo!*

S.H.

28. marca 1999 je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj LUKA GABRIJEL MAVRIČ, sin Miloša in Elizabete roj. Petkovšek; botra: Gabrijela Petkovšek in Pavle Mavrič; krstitelj: p. dr. Alojzij Kukovica.

+ ODŠEL JE +

Ivan Gorjup

Ivan Gorjup se je rodil maja 1914. v vasi Marolče, župnija Sv. Gregor pri Velikih Laščah. V zgodnji mladosti je izgubil mater. Oče se je ponovno poročil, saj ni mogel voditi sam, z dvema majhnima otrokoma, gospodarstva. Nova mati je bila izredno dobra in skrbna. Bila jim je prava mati. Ko je Ivan

v Argentini mogel od svoje-ga zasluzka prihraniti nekaj denarja, se je takoj spomnil nanjo.

Ivan je bil ob času revolucije hraber, zvest vaški stražar in odločen, borben domobranec. Imel je srečo, da se je rešil na Velikem Osolniku pri Robu, ko so komunisti septembra 1943 zajeli skoraj vso skupino gregorskih stražarjev in vse

postrelili. Ko so se ustanovili domobranci, se jim je takoj pridružil. Ob umiku leta 1945

se je zopet rešil, ker je čez Koroško odšel v Italijo.

Ko je leta 1948 prišel v Argentino, se je najprej zaposlil pri Ministrstvu za javna dela. Delal je kot zidar in mizar. Ker je bil zelo delaven in varčen, si je kmalu sezidal lasten dom in se poročil. Rodil se mu je edinec Anton. Po rojstvu otroka je žena bolehalo in kmalu umrla.

Zadnja leta svojega življenja je bil precej osamljen. Začel je pešati in 17. avgusta ga je sin našel mrtvega. Z njim je umrl trden kmečki človek zvest svojim idealom.

slovenskega jezika v Ljubljani pa teden dni med Slovenci v Avstriji in Italiji ter pri sorodnikih. RAST 28 je odšla 26. junija in se vrnila v soboto 24. julija.

Prvi teden so udeleženci potovanja videli skoraj vso Slovenijo ter obiskali glavne postaje križevega pota mučencev komunistične revolucije: Turjak, Škofove zavode, Teharje in Kočevski Rog. Voditelji odprave so dijakom razlagali zgodovinske in zemljepisne značilnosti krajev, ki so jih obiskali in mimo katerih so se peljali. Obiskali so vsa večja mesta, številne cerkve, gradove in muzeje, rojstne hiše velikih

Slovencev pa tudi najbolj značilne in poznane turistične kraje kot so Bled, Bohinj, Postojnska jama, Predjamski grad, Logarska dolina, dolina reke Soče ter slovenska obala od Kopra do Portoroža; kopali so se v toplicah in Jadranskem morju ter delali „rafting“ na Soči. Srečali so se s številnimi slovenskimi osebnostmi tako v Sloveniji (škofje France Rode, Franc Kramberger, Metod Pirih in Alojzij Šuštar, msgr. France Bole in Janez Gril, politiki Lojze Peterle, Janez Janša in župan Tomšič), v Avstriji (dr. Janko Zerzer, Nužej Tolmajer, župnika Polde Zunder in Jože Kopeinig), in Italiji (Hadrijan

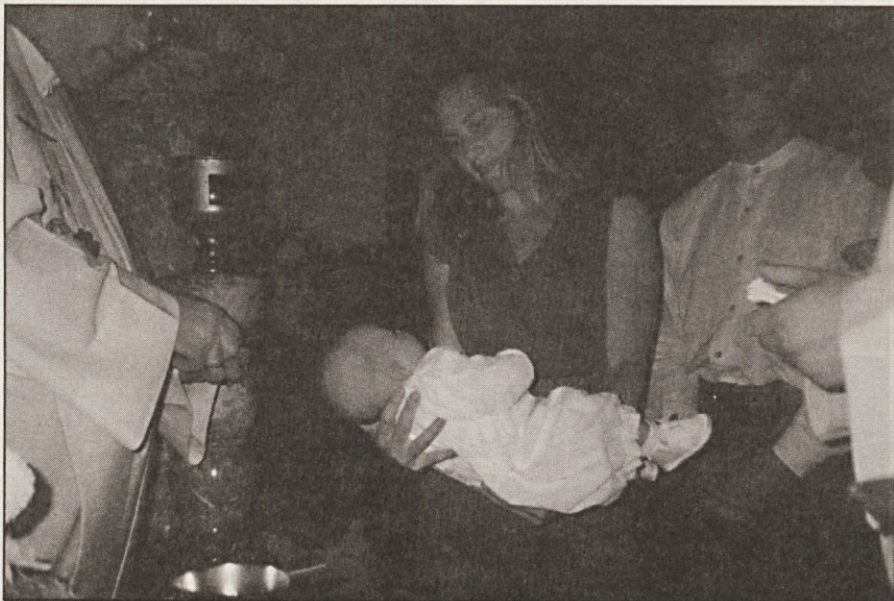
Koršič, Damjan Paulin, Franka Žgavec in Sergij Pahor). Na več krajih so študentje srednješolskih tečajev pokazali svoj kulturni program, katerega so za ta obisk pripravili. V tem se je odlikovala skupina iz Mendoze, ki je poleg recitacij predstavila tudi program petja in argentinskih plesov. Dvakrat je ta program posnela slovenska TV, skupaj z intervjuji nekaterih udeležencev.

Naslednja dva tedna so se dijaki udeležili pouka v *Poletni šoli slovenskega jezika* na Poljanah v Ljubljani. To je bilo prvič, da so se je udeležili učenci slovenskih srednješolskih tečajev iz Argentine. Tečaj je bil vsak dan dopoldne in popoldne, posebej pa še vsakodnevn, a neobvezni spremljevalni program v obliki obiskov, srečanj, predavanj, izletov, športnega udejstvovanja, ipd. Dijaki so pouk obiskovali z veseljem in zanimanjem, kajti mladi profesorji so znali predstaviti učno snov na zanje neobičajen in prijeten način.

Ko se je končala šola, so Argentinci odšli obiskat še slovensko manjšino v Avstriji in Italiji. Povsod so bili sprejeti z gostoljubnostjo in z zavzetostjo, da našim študentom predstavijo pomembne kraje bodisi iz zgodovine, bodisi iz sedanjega življenja tantkajšnje slovenske skupnosti.

Le nekaj dni je bilo letos razpoložljivih za obisk sorodnikov (sicer so se mogli srečati z njimi za nekaj ur tudi v času šole). Hitro je minil mesec dni in polni doživetij, katere bodo obujali še in še, so se dijaki srednješolskih tečajev v Argentini veseli in zadovoljni vrtnili domov.

11. julija 1999 je bila krščena v cerkvi sv. Mihaela v Mengšu ALENKA MALI, hči Klemena in Monike roj. Kambič; botra: Andreja Mali in Matjaž Kambič; krstitelj: župnik Matej Zevnik.

J.V.

IZ NAŠE KRONIKE

Družinsko srečanje staršev in prijateljev Balantičeve šole je bilo v Našem domu v San Justu v nedeljo, 15. avgusta. Isti dan je bila v Slomškovem domu družinska nedelja Slomškove šole z družinsko

sveto mašo, ki jo je daroval izs. duhovnik iz Nemčije Marjan Bečan z dušnim pastirjem Jožetom Škerbcem, z nastopom šolskin otrok, skupnim kosilom in skupnimi igrami šolskih otrok in staršev pod vodstvom Alenke Čop Malovrh.

Na „družinski nedelji“ v

San Justu v nedeljo, 15. avgusta, so med mašo peli učenci Balantičeve šole, po maši pa so v Našem domu odprli novo šolsko sobo, ki so jo poimenovali po katehetu prelatu dr. Alojziju Starcu; blagoslovil jo je dušni pastir Toni Bidovec.

19. občni zbor Mutuala Sloga je bil v nedeljo, 15. avgusta, v Slovenski hiši msgr. Antona Oreharja.

Poslanec lic. Marjan Schiffrer je pod okriljem Slovensko-latinskoameriške trgovske zbornice govoril 15. avgusta v Slomškovem domu.

Pri sanmartinski Zvezi žena, mati je 19. avgusta na sestanku govoril novinar Tone Mizerit o političnem stanju v Argentini.

Romanje v Marijino svetišče v Lourdes je bilo v nedeljo, 22. avgusta; ob 15. uri so bile v spodnji cerkvi pred izpostavljenim Najsvetejšim pete litanije Matere božje in blagoslov, nato pa romarska sveta maša, ki jo je ob somaševanju delegata Jožeta Škerbca, Marjana Bečana, dr. Edota Škulja in Franca Šenka vodil kardinal dr. Alojzij Ambrožič; mašni napovedovalec je bil inž. Tone Podržaj, berili sta brala Marta Jenko Škulj in prof. Franci Žnidar; ljudsko petje je vodila skupina mož in fantov z Andrejem Selanom ob orgljanju prof. Ivana Vombergarja; rojaki so napolnili veliko svetišče, bila je tudi skupina narodnih noš in ministrantov.

Uro duhovnosti je v nedeljo, 29. avgusta, vodil dr. Jure Rode; govoril je o molitvi očenaša.

Praznovanje 50-letnice Društva Slovencev v Mendози je bilo v nedeljo, 29. avgusta; začelo se je z zahvalno sveto mašo, ki jo je v kapeli Slovenskega doma daroval dušni pastir Jože Horn; med mašo je pel mešani pevski zbor pod vodstvom Roxane Muñoz in fantovski oktet (Tone Štirn); ob koncu maše je bila zahvalna pesem in prošnja k Mariji; Marija, skoz življenje voditi srečno znaš; po maši sta odkrila na dvorišču spominsko ploščo predsednik DS Davorin Hirschegger in predsednik ZS Tone

Mizerit; pri akademiji v dvorani je bilo petje otroškega (Angelca Šmon Bajda) in mešanega zbora ter okteta, slavnostni govor predsednika DS Davorina Hirscheggerja, pozdravne besede in čestitke predsednika ZS Toneta Mizerita, opolnomočenega ministra RS Matjaža Kunstlja, častnega konzula Hermana Zupana in prof. Vinke Rodeta v imenu nadškofa dr. Franceta Rodeta ter SKA, branje pozdravnega pisma delegata za Slovensko dušno pastirstvo prelata Jožeta Škerbca, in za sklep slavnostno kosilo; praznovanja so se udeležili zastopniki vseh slovenskih domov iz Velikega Buenos Aireasa in Bariloč; v soboto zvečer je bila seja Medorganizacijskega sveta.

Mladinski dan v Slovenskem domu v Carapachayu je bil v nedeljo, 29. avgusta s celodnevним sporedom: mladinska sveta maša, tekmovanje v odbojki, skupno kosilo, kulturni program in prosta zabava.

Rožmanov dom je praznovan v nedeljo, 29. avgusta, 27-letnico odprtja in blagoslovitve nove stavbe doma; ob 11,30 je daroval sveto mašo za rajne dobrotnike dušni pastir Anton Bidovec, po maši je spregovoril predsednik RD Peter Čarman, nato je bilo skupno kosilo; v RD je bila tudi odprta razstava slikarja Milana Volovška.

33. dan Zveze slovenskih mater in žena je bil v soboto, 4. septembra; zahvalno sveto mašo v cerkvi Marije Pomagaj je daroval prelat Jože Škerbec, pri srečanju v obednici Slovenske hiše je udeležence pozdravila predsednica Pavlina Dobovšek, Marjana Batagelj je spregovorila o svojih „srečanjih s Slomškom“, nato pa se je razvil prijateljski pogovor ob pogrnenih mizah.

Spominska proslava v spomin pok. generala Rupnika, dr. Kacina in sodelavcev je bila v Slovenski hiši v nedeljo, 5. septembra; po maši v cerkvi Marije Pomagaj je vodil molitve za pobite prelat Jože Guštin, slovenski šopek pred spomenik je položil Slavko Urbančič; spominsko besedilo, ki

Tone Štirn iz Mendoze v trenutku koncentracije pred nastopom na 30. pevsko glasbenem večeru v Slovenski hiši - Foto: M. Vombergar

Milan Magister iz Bariloč na letošnjem pevsko glasbenem večeru, ki je bil 14. avgusta v Slovenski hiši. - Foto: M. Vombergar

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Slovenska demokracija se ni kalila na sestankih nekdanje partije, temveč v nekdanjih zaporih.
- V naši demokraciji se največ doseže po partijski liniji.
- Nekdanji udbovci so vsestransko uporabljivi tudi v demokraciji.
- Zakaj si ga udaril? Zato, da me ne bo nazaj.
- Slovenski zločinci ostajajo na mestih svojih zločinov.
- Ko so nam zagrozili, naj stisnemo pasove, sem si kupil naramnice.
- Zamenjam komunistično preteklost za kapitalistično prihodnost.
- Ali ni to nenavadno? Stalina se spominjajo samo antistalinisti.
- Mafija je največji izvoznik iz Slovenije.
- Edini kritik, ki sem mu verjel, je bil Josip Vidmar. Če je kaj hvalil, sem vedel, da je ničvredno, in obratno.
- Prišleka najprej vprašajo, kdaj bo odšel.
- Slovenska revolucija je bila nekaj posebnega. Ne samo, da je požrla svoje otroke, navsezadnje je postavila celo samo sebe.

malo za šalo...

ANGEL - Dva moža se pogovarjata v baru. „Moja žena je angel!” reče prvi. „Moja je pa še živa.” odvrne drugi.

OBJEM - On: „Ko sva prva leta po poroki šla na sprehod, si me vedno ljubeznivo objela okoli pasu.” Ona: „Od tedaj si postal veliko bolj debel, moja roka se pa ni nič podaljšala.”

NEBESNO TELO - Oče in sin rešujeta križanko. Proti koncu naletita na geslo: „nebesno telo” s petimi črkami. Oba se zamislita, kmalu pa se sinu posveti: „Angel!”

NAGLICA - „Zakaj tečeš?” zakliče Tine za svojim prijatel-

jem Gregorjem. „Čimprej moram biti doma. Mama me bo natepla.” „In zaradi tega se ti tako mudi?” - „Ja, če pridem kasneje, bo že oče doma!”

TRETJA - Rudi, ki se rad hvali, pripoveduje prijateljem o svojem pretepu: „Prav ko sem hotel tretjič suniti pod rebra... Tone ga prekine: „Tretjič? Menda prvič, kaj?” - „Ne, prva dva udarca sem dobil jaz!”

ZEBRA - „Milan, zakaj že tako dolgo opazuješ zebro?” vpraša Vinko svojega prijatelja v živalskem vrtu. „Veš, rad bi ugotovil, ali je zebra bela in ima črne lise, ali pa je črna in ima bele lise!”

ga je napisal mladi Martin Sušnik, pa je prebral Dani Grbec.

Na roditeljskem sestanku Šole škofa Rožmana v San Martinu je v nedeljo, 5. septembra, govoril Tine Debeljak o škofu Slomšku kot šolniku.

29. mladinski dan na Pristavi v Castelarju se je začel v nedeljo, 5. septembra, z mla-

dinsko sveto mašo, ki jo je daroval mladinski duhovni vodja Franci Cukjati s pristavskim dušnim pastirjem dr. Alojzijem Kukovico, se nadaljeval s skupnim kosilom in veseloigro Mihe Gaserja „Pri rdečem jelenju” v njegovi režiji ter z družabnim delom; športno tekmovanje je zaradi dežja odpadlo.

Na letnem občnem zboru Slovenskega planinskega društva v Bariločah je bil izvoljen novi upravni odbor: predsednik arh. Andrej Duh, podpredsednik Matjaž Jerman, tajnica lic. Klavdija Kambič, namestnica tajnice Alenka Arnšek, blagajnik Marjan Grohar, namestnik blagajnika Marjan Mavrič, športna referenta Boris Kambič

in Milan Magister, odbornici Milena Razingar in Marija Eiletz, namestnika Ivan Arnšek in Blaž Razingar ml., v nadzornem odboru Božo Eiletz in Ivan Drajzibner.

Molitvene ure za duhovne poklice so na prve sobote v mesecu v cerkvi Marije Pomagaj; vodita jih Nace Grohar in Janez Jereb.

KJE JE kaj

Udarite pastirja! - Marko Kremžar 257
Ob 40. obletnici smrti škofa Rožmana - Lojze Kukovica 258
Iz pisem škofa Rožmana 259
Škof Jožef Kvas - osemdesetletnik 261
Svetništvo mučenca Alojzija Grozdeta 262
Kanonik dr. Ivan Merlak, postulator za beatifikacijo nadškofa Vovka - Stane Snoj 263
Praznik Marijine slave - Nadškof Franc Rode 265

O, blaženi Antón Martin! - Vladimir Kos 266
Rožni venec - Anton Nadrah 267
Misijonska misel - Janez Cerar CM 268
Misijonska nedelja 268
Vsi sveti - Franc Cerar 269
Vsi sveti, Spomin vseh vernih rajnih 269
Kristus Kralj, kralj stvarstva, odrešenja in večnosti 270
Prof. Alojz Rebula - 75-letnik - Jože Zadravec 271
Nezakonitost komunističnega režima - Božidar Fink 273
Slovenija molči - Marko Kremžar 275

Slovenija danes - Branko Rozman 276
Ogledalo našega časa 279
Kardinal Ambrožič nas je obiskal 280
Zboru Gallus - čestitke ob zlatem jubileju... 281
Dr. Julij Savelli 282
Anka Savelli Gaser 283
Pevovodkinja Andrejka Selan Vombergar 284
Rajmund Kinkel: MIHELČIČEVA ZMKD (nova knjiga) 285
Potovanje v Evropo dijakov slovenskih srednješolskih tečajev - J.V. 285
Odšel je 286
Iz naše kronike 287

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Stavljeno, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-11) 4307-1044 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1999: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve:
 1. Delegat prelat Jože Škerbec se zahvaljuje Gallusu ob njegovi 50-letnici na koncertu v SH.
 2. Mladinski pevski zbor San Justo pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar je imel 28. avgusta, ob predstavitvi CD plošče, koncert v SH. - Foto: Marko Vombergar
 3. Kardinal Ambrožič s sanmartinskim pevskim zborom.
 4. praznovanje 50-letnice Društva Slovencev v Mendozi v nedeljo, 29. avgusta, se je začelo s sv. mašo tamkajšnjega dušnega pastirja Jožeta Horna.
 5. Predsednik DS Davorin Hirschegger in predsednik ZS Tone Mizerit odkrivata spominsko ploščo v mendoškem Slovenskem domu ob 50-letnici DS.
 6. in 7. Z Mladinskega dne v Slomškovem domu. - Foto: Marko Vombergar

Nedajla, 19. septembra 1995: Zgodovinski dan za slovenski narod. Papež Janez Pavel II. proglašal na slovesnosti v Belgraji pri Mariboru škola Slomškova za blaženega. - Foto: Marjan Sušteršič

Nedajla, 19. septembra 1995: Slovenski dan. Na slovesnosti smo počastili škola Slomškova in se v duhu povezali s Slovenci na njegovi beatifikaciji v navzočnosti sv. očeta v Mariboru. - Foto: Marko Vornberger

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: José Skerbec
 Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877

Correo Argentino
 5.7 Bs. As.
 FRANQUEO PAGADO
 Concesión N° 6395
 TARIFA REDUCIDA